

Postoje vietnamské komunity k majoritní společnosti

Dušan Beníček

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dušan BENÍČEK**
Osobní číslo: **H10140**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Postoje vietnamské komunity k majoritní společnosti**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti specifik vietnamské kultury.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník. Zdroje a formy rasismu a netolerance. Informace o národnostních menšinách. Hry a cvičení pro žáky a studenty. Vyd. 1. Praha: Portál, 1998, 203 s. ISBN 80-7178-285-8.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. Menšiny a migranti v České republice. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 188 s. ISBN 80-7178-648-9.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. Výchova k toleranci a proti rasismu: [multikulturní výchova v praxi]. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2008, 273 s. ISBN 978-80-7367-182-2.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Cizinci v České republice 2010: Foreigners in the Czech Republic 2010. Praha: ČSÚ, 2010. 246 s. ISBN 978-80-250-2039-5.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Cizinci v České republice 2011: Foreigners in the Czech Republic 2011. Praha: ČSÚ, 2011. 224 s. ISBN 978-80-250-2139-2.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jana Jurčíková

Ústav pedagogických věd

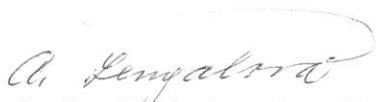
Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

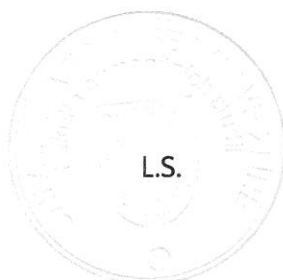
3. května 2013

Ve Zlíně dne 19. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.

děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 25. 3. 2015

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezahnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Tato práce je zaměřená na integraci vietnamské komunity v České republice. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy ve vztahu cizincům, jejich integraci, dále pak k vietnamské komunitě a zároveň popisuje historii migrace vietnamské komunity na naše území. Uvádí také statistické údaje vztahující se k vietnamské komunitě. Praktická část je zaměřená na vietnamskou komunitu a její vztah k majoritní společnosti. Dotazníkové šetření zkoumá, jaký mají respondenti vztah k majoritní společnosti, a dále zjišťuje další odpovědi na otázky týkající se migrace a života vietnamské komunity na území České republiky.

Klíčová slova: Migrace, vietnamská komunita, SAPA, integrace, majoritní společnost

ABSTRACT

This work is aimed at the integration of the Vietnamese community in the Czech Republic. In the theoretical part of the defined concepts in relation to foreigners, their integration, as well as to the Vietnamese community and also describes the history of the migration of Vietnamese community on our territory. It also gives the statistical data relating to the Vietnamese community. The practical part is focused on the community and its relationship to the majority society. Survey examines what relationship the respondents have to the majority society, and determines other answers to questions relating to migration and the life of the community in the territory of the Czech Republic.

Keywords: Migration, the Vietnamese community, SAPA, integration, majority society

Poděkování

Rád bych poděkoval Mgr. Janě Jurčíkové za její odborné vedení bakalářské práce, užitečné rady a příjemnou spolupráci. Dále děkuji vietnamským respondentům za jejich čas, který mě věnovali při výzkumu, také kolegům z policejního týmu Regulátor, kteří mi pomáhali při sběru dat k praktické části mé práce. V neposlední řadě patří poděkování mé rodině, která mi byla velkou oporou během celého studia na vysoké škole. Rovněž bych poděkoval i svému zaměstnavateli, který mi po celou dobu studia vytvořil ideální podmínky pro studium.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

.....
Dušan Beníček

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 CIZINCI A MAJORITNÍ SPOLEČNOST V ČR	11
1.1 AKTUÁLNÍ STAV CIZINECKÝCH KOMUNIT V ČESKÉ REPUBLICE.....	12
1.2 STRATEGIE INTEGRACE CIZINCŮ	13
2 VIETNAMSKÁ KOMUNITA V ČESKÉ REPUBLICE	15
2.1 SPECIFIKACE VIETNAMSKÉ KULTURY.....	15
2.2 MIGRACE VIETNAMSKÉ KOMUNITY	18
2.2.1 Migrace Vietnamců před rokem 1989	19
2.2.2 Migrace Vietnamců po roce 1989.....	20
2.3 STRUKTURA VIETNAMSKÉ KOMUNITY V ČR	23
2.3.1 Banánové děti	25
2.3.2 Ilegální pobyt.....	26
2.3.3 Trestná činnost spojená s vietnamskou komunitou.....	27
3 VIETNAMSKÁ KOMUNITA V PRAZE	30
3.1 AKTUÁLNÍ STAV VIETNAMSKÉ KOMUNITY V PRAZE	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
4 VÝZKUMNÁ ČÁST	37
4.1 ZDŮVODNĚNÍ TÉMATU	37
4.2 CÍLE VÝZKUMU	37
4.3 VÝZKUMNÁ OTÁZKA	38
4.4 VÝBĚR PRVKŮ DO VÝZKUMNÉHO VZORKU.....	38
4.5 METODY SBĚRU DAT A PRŮBĚH PRŮZKUMU	39
4.6 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	39
5 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	43
6 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	75
6.1 NÁVRHY NA OPATŘENÍ A DOPORUČENÍ	76
ZÁVĚR	78
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	82
SEZNAM OBRÁZKŮ	83
SEZNAM TABULEK	84
SEZNAM GRAFŮ	85
SEZNAM PŘÍLOH	87

ÚVOD

Integrace cizinců do majoritní společnosti v České republice se stává v posledních několika letech stále více diskutovatelným tématem. Složení cizinců, kteří si za cílovou zemi zvolili právě ČR, je velmi různorodé a každé etnikum má jiné kulturní i sociální hodnoty. Z těchto důvodů vznikají u poměrně stále konzervativní české společnosti četné pochybnosti a předsudky, které mnohým Čechům brání v lepším poznání těchto lidí. Nás bude zajímat jedna ze skupin cizinců, která patří mezi nejpočetnější minority, a to Vietnamci. Tato minorita je nepřehlédnutelná hlavně zcela odlišným vzhledem, mentalitou, ale i všeobecně známou izolací se snahou žít jen uvnitř své vlastní komunity. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

První kapitola teoretické části práce se věnuje obecně cizincům a celkovému stavu integrace cizinců na našem území. Druhá kapitola se bude věnovat vietnamskému etniku, popíšeme zde nejvýznamnější kulturní i sociální odlišnosti, ale i zvláštnosti v chování tohoto etnika v oblasti verbální i nonverbální komunikaci. Věnujeme se také jednotlivým časovým etapám příchodu Vietnamců na naše území od poloviny minulého století až po současnost, jejich počtům, ale také motivací, která přiměla Vietnamce k odchodu z rodné země. Ve třetí kapitole se zaměříme na vietnamskou komunitu v hlavním městě Praze, kde je hlavní centrum vietnamské komunity v České republice.

Cílem praktické části je zjistit, jakým způsobem vnímá vietnamská komunita majoritní společnost, neboť to je důležitá součást procesu integrace. Na téma Vietnamci v České republice bylo provedeno několik výzkumů, avšak převážně se jednalo o výzkumy s cílem zjistit postoje a názory majoritní společnosti na Vietnamce. Proto jsme se snažili o zcela jiný pohled na soužití majoritní společnosti a vietnamské minority.

K metodám námi použitým při zpracovávání této bakalářské práce patřilo studium a analýza odborné literatury a internetových zdrojů. Dostatek těchto zdrojů a jejich dostupnost přispěly ke snadnějšímu vypracování celé práce. Metodou použitou pro praktickou část bylo dotazníkové šetření.

V české společnosti dnes stále existuje určitý odstup a nedůvěra vůči vietnamské komunitě, ale s postupem času a s jejich narůstajícím počtem se postoje Čechů přeci jen mění.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CIZINCI A MAJORITNÍ SPOLEČNOST V ČR

V dnešní době se mnohdy, zvláště v masmédiích, nesprávně užívají pojmy vztahující se k cizincům, proto je nutné nejdříve si některé pojmy, se kterými budeme pracovat, řádně vymežit.

Cizinec - dle znění § 1 odst. 2 zákona č.326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, se cizincem rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.

Cizinec 3. země – jedná se cizí státní příslušníky z nečlenských států Evropské unie.

Migrace – přemísťování, přesídlování obyvatelstva; může být nevratné, dočasné, sezonní. Tímto termínem lze označit i legální či nelegální přistěhovalectví a vystěhovalectví, a to z důvodů ekonomických, politických a jiných.(Šišková, 2008, s. 267)

Národnostní menšina – označení části obyvatelstva, často se toto označení zaměřuje s pojmem migrant. K vymezení pojmu národnostní menšina slouží § 2 odst. 2 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, podle kterého „Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.“ Z uvedeného vyplývá, že nezbytným prvkem, aby mohl být někdo označen za člena národnostní menšiny, je státní občanství České republiky. Jelikož nás zajímá přesun obyvatelstva Vietnamské socialistické republiky na naše území, budeme označovat tuto skupinu jako vietnamská komunita nebo vietnamské etnikum.

Historie přítomnosti cizinců na našem území je stejně stará jako historie našeho národa, vždyť kupec Sámo, Konstantin a Metoděj byli vlastně cizinci. Je to dáno zeměpisnou polohou naší země, která je ve středu Evropy a vedly tudy obchodní cesty. Samozřejmě velkou roli v otázce přítomnosti cizinců na našem území hrálo i státní zřízení. V období feudalismu u nás měla největší zastoupení německá komunita, která ovládala vyšší vrstvy obyvatelstva. Ukončením nevolnictví a nástupem průmyslové revoluce byla naše země známa spíše vystěhovalectvím, kdy mnoho Čechů odešlo za prací mimo území, zvláště do USA a dalších zemí, kam je nutila k odchodu ekonomická situace.

Soužití cizinců a obyvatelstva českých zemí prošlo za celou dobu její historie velkým vývojem. Soužití cizinců a majoritní společnosti procházel mnoha krizemi, většinou vyvolanými válkami, které vždy pozici cizinců na našem území zhoršilo. Musíme si však při-

znat, že multikulturní společnost je celosvětovým trendem, tudíž ani naše země nemůže stát mimo tento vývoj.

Největší nárůst migrace cizinců na naše území přišel po roce 1990, kdy se naše republika otevřela světu. Bohužel však naše společnost nebyla na migraci a usazování cizinců na našem území vůbec připravena, a to nejen mentálně, ale hlavně po právní stránce. Zákonné normy vztahující se k migraci byly volné a neúčinné, mnoho cizinců zde zůstávalo po skončení legálního pobytu a státní orgány neměly prostředky k řešení této situace. To vedlo ke zhoršení nálad majoritní společnosti vůči cizincům, neboť zde chyběla jakákoliv strategie migrace cizinců na našem území.

1.1 Aktuální stav cizineckých komunit v České republice

V otázce přijímání migrantů po 2. světové válce byla země celkem homogenní. Jistou roli v tom měla izolace státu zapříčiněná socialistickým zřízením v letech 1948 – 1989, která měla podíl na tom, že se v naší republice usazovali pouze cizinci ze zemí se socialistickým zřízením, navíc se mnohdy nejednalo o trvalejší usídlení, ale jen o několikaletý pobyt. Výjimkou byli Řekové, kteří přišli do Československa v souvislosti s občanskou válkou, která probíhala v Řecku v letech 1946-49. Nejprve Československo přijalo tři a půl tisíce řeckých sirotků, kteří zde pak vyrůstali v dětských domovech, později poskytlo azyl deseti tisícům dospělých, kteří utíkali před vítězi občanské války. Když se v šedesátých letech v Řecku prosadily demokratické poměry, vrátila se většina Řeků do vlasti, v České republice zůstalo asi tři tisíce Řeků. Další velkou skupinou cizinců, která se usídlila na našem území, byli vojáci SSSR, kteří naši zemi okupovali od roku 1969 do roku 1989. Po otevření hranic pozorujeme strmý vzestup počtu cizinců z různých částí světa, někdy naše země sloužila jen jako tranzitní země, v poslední době však u stále většího počtu cizinců je Česká republika koncovou zemí.

Dle posledních statistik Českého statistického úřadu na konci roku 2011 pobývalo na území České republiky více než 436 tisíc legálně pobývajících cizinců, což představuje podíl zhruba 4 % na celé populaci v ČR. Jak už jsme uvedli v 1. kapitole, musíme rozdělovat cizince a národnostní menšiny na našem území, byť to je někdy značně složité, protože obě skupiny se prolínají. Co se týká národnostních menšin, jejich výčet stanovuje Statut Rady vlády pro národnostní menšiny. Nyní je dle Statutu na našem území 11 oficiálních

národnostních menšin, jejichž zástupci mají v Radě svoje členy. Jsou to Bulharská menšina, Chorvatská menšina, Maďarská menšina, Německá menšina, Polská menšina, Romská menšina, Rusínská menšina, Ruská menšina, Řecká menšina, Slovenská menšina, Srbská menšina a Ukrajinská menšina. V současné době jedná Rada o ustanovení vietnamské komunity jako další národnostní menšinu. (Šišková, 2008, s. 96 – 122)

Naproti tomu počet zemí, jejichž státní příslušníci mají na našem území nahlášen přechodný pobyt, je podstatně větší. Z počtu 436 tisíc cizinců jich je z 26 států Evropské unie 151 tisíc, zbylí cizinci pochází z dalších 146 států. V tabulce I uvádíme pro představu pět států, které jsou nepoččetnějšími komunitami na našem území.

Stát	Počet cizinců na území ČR	% zastoupení z počtu všech cizinců
<i>Ukrajina</i>	118 932	27,25
<i>Slovensko</i>	81 253	18,6
<i>Vietnam</i>	58 266	13,35
<i>Rusko</i>	32 377	7,4
<i>Polsko</i>	19 058	4,35

Tab. I Přehled 5 států s nejvyšším počtem cizinců na území ČR (ČSÚ 2011)

1.2 Strategie integrace cizinců

Za přirozený důsledek migrace je považována integrace, kterou můžeme chápat jako komplexní proces postupného začleňování imigrantů - nově příchozích do společenských struktur hostitelské společnosti a oboustranný proces přizpůsobování, který je důležitý pro zachování stability sociální soudržnosti hostitelské společnosti a pro ekonomický rozvoj. (Šišková, 2008, s. 81)

Strategie integrace cizinců v České republice se začala formovat až v druhé polovině 90. let, neboť česká společnost byla koncem devadesátých let nucena začít hledat odpovědi na otázky související s právním postavením cizinců na území ČR a poskytnout tak konkrétní řešení pro jejich integraci. Zpočátku bylo koordinátorem realizace projektu integrace cizinců v ČR pověřeno Ministerstvo vnitra České republiky, v roce 2004 byla tato role převedena na Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Důležitým mezníkem bylo v roce 2003 přijetí dvou zásadních dokumentů zpracovaných Ministerstvem vnitra ČR pod názvy Zásady koncepce integrace cizinců na území ČR a Koncepce integrace cizinců

na území ČR, které specifikovaly východiska a cíle integrační politiky cizinců, včetně opatření na podporu integrace cizinců v praxi. Dle této koncepce vnímáme cizince jako člena společnosti a ne jako člena cizí komunity. Koncepce klade zvýšený důraz na základní předpoklady integrace, kterými jsou:

1. znalost českého jazyka cizinců
2. dosažení ekonomické soběstačnosti cizince ve společnosti, zejména prostřednictvím zaměstnání
3. orientace cizince v české společnosti
4. rozvoj vzájemných vztahů mezi cizinci a majoritou. (Šišková, 2008, s. 80 – 81)

Nejdůležitější prvkem z uvedených předpokladů vidíme ve znalosti českého jazyka. Proto se do naší společnosti lépe integrují cizinci ze zemí, které mají podobný jazyk, jako jsou cizinci ze zemí bývalého SSSR (Ukrajina, Moldavsko, Rusko, Bělorusko), Slováci, a vzhledem k široce rozšířené znalosti anglického jazyka u majoritní společnosti také anglicky mluvící cizinci. Neznalost českého jazyka může vést na celoplošném měřítku až k segregaci cizinců, u jednotlivců vede k osobnímu znevýhodnění každého migranta. Až novelou zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v roce 2010 došlo k přitvrzení podmínek udělování trvalého pobytu na území, ke kterému nestačí už jen několikaletý pobyt na území, ale cizinec musí splnit i podmínku znalosti českého jazyka. Tato znalost je ověřena jazykovou zkouškou na stanovené úrovni, a to jak v mluveném, tak i psaném projevu. Ministerstvo školství a tělovýchovy ve spolupráci s řadou nestátních neziskových organizací pořádají pro cizince integrační kurzy českého jazyka. (Šišková, 2008, s. 81 – 82) Toto je jedna z věcí, ve které vidíme zlepšující se přístup státních institucí ve vztahu k cizincům, a které mají velký vliv na zlepšení stavu integrace cizinců do majoritní společnosti.

2 VIETNAMSKÁ KOMUNITA V ČESKÉ REPUBLICCE

Jak již bylo uvedeno v kapitole 1, Vietnamci se v současné době se řadí po Ukrajině a Slovensku na 3. místo v počtu cizinců na našem území a tvoří zároveň největší asijskou komunitu na území České republiky. Vietnam, v současné době pod názvem Vietnamská socialistická republika, je zemí, která se může pochlubit starobyklou tradicí, historické zmínky sahají až do doby bronzové a roku 2900 př. n. l.

Do České republiky se stěhují hlavně Vietnamci ze severní části Vietnamu, jedná se většinou o Viety, kteří jsou většinovým obyvatelstvem a tvoří asi 84% obyvatelstva Vietnamu. Dominantním náboženstvím ve Vietnamu je buddhismus, ale jsou zde prvky maoismu, křesťanství a dalších náboženství. Ve formování vietnamské kultury hrála významnou roli tisíciletá nadvláda Číny. Zvláště konfucianství mělo významný podíl na budování tradice rodiny, neboť bylo zdrojem morálních a právních zásad. (Budilová a Hirt, 2005, s. 47)

O Vietnamcích jako o komunitě v České republice se začíná hovořit až od 90. let minulého století. Od počátku migrace Vietnamců na naše území vidíme uzavřenost před majoritní společností, což bylo dáno hlavně kulturní odlišností a neznalostí jazyka. Bylo to však způsobeno i tím, že většina migrujících Vietnamců brala pobyt na našem území jako krátkodobou záležitost, neměla a ani nechtěla se náš jazyk učit. Tato uzavřenost v komunitě přetrvává dodnes, což působí negativně na integraci Vietnamců do majoritní společnosti. Dá se i konstatovat, že sami členové vietnamské komunity i integraci do společnosti nestojí.

2.1 Specifikace vietnamské kultury

Musíme si uvědomit, že nelze vietnamskou komunitu posuzovat podle měřítek majoritní společnosti, neboť se jedná o zcela odlišnou kulturu. To však platí i pro vietnamskou komunitu ve vztahu k majoritní většině. Majoritní většina by měla vnímat vietnamskou komunitu jako nedílnou součást naší společnosti a mít znalosti o tradicích a kultuře i jiných etnik, což v současnosti v naší společnosti chybí. Naopak se vyžaduje jen přijímání našich tradic cizími etniky, což není v otázce integrace cizích etnik do majoritní společnosti

správné. Tak, jako my vnímáme Vietnamce jako zcela odlišné etnikum, stejně tak vnímají i samotní Vietnamci nás.

Zde si popíšeme nejvýznamnější rysy a rozdíly v chování obou kultur, které mohou občas vyvolat pro neznalost těchto odlišností konfliktní situace.

Úsměv – Úsměv je zcela tradičním nonverbálním projevem Vietnamců, kterým reagují na různé, pro nás možná nepochopitelné situace. Můžeme vidět usmívající se Vietnamce, když jsou šťastní, ale také například při trestání svých dětí. Ale úsměv používají i jako obranu v situacích, kdy jsou nejistí, jsou v nesnázích, či plně nerozumí projevu mluvčího. Právě v těchto případech může dojít při neznalosti k různým konfliktům, protože Evropan může vnímat úsměv jako projev nepřiměřené reakce, přičemž od Vietnamce jde spíše o jistý projev omluvy. S tímto se Vietnamci setkávají hlavně na úřadech státní správy, kdy na otázky, kterým nerozumí, reagují úsměvem, což u úředníků vzbuzuje dojem, že se jim Vietnamec směje. (Šišková, 2001, s. 101-102)

Pozdrav – Rovněž pozdrav má u vietnamského etnika jinou podobu, než na kterou jsme my zvyklí. Při oslovení se nejdříve zdraví muži a pak teprve ženy. Pokud Vietnamec zdraví podáním ruky, jako projev úcty sevře oběma rukama ruku druhé osoby a chvíli ji drží. V případě, že učiní klasický pozdrav, na jaký jsme zvyklí i my, tj. podání ruky, druhou rukou pohladí paži druhé osoby. Vietnamské ženy naproti tomu nejsou při pozdravu či seznámení zvyklé podávat ruku vůbec. Vietnamci jsou při pozdravu i lehce uklánějí, čímž dávají najevo úctu. (Hirt, 2010, s. 25)

Jídlo a stolování – Stolování má u vietnamského etnika zvláštní význam. Tradičního stolování se účastní celá rodina, příprava pokrmů je náročná po všech stránkách. Jí se pomalu a u jídla se i probírají rodinné záležitosti, obědvá se dlouho. Jídlo se z úcty nabízí nejdříve nejstarším osobám u stolu. Tím, že Vietnamci jedí hůlkami, není občasné vypadnutí pokrmu na stůl bráno jako prohřešek proti mravům, spíše naopak. Chce-li host dát najevo hostiteli, že mu jídlo chutná, je zvykem ušpinit ubrus. Pokud se host cítí být již sytý, měl by nechat v misce či na talíři zbytek rýže, či jiného jídla. Když totiž hostitel vidí, že má host prázdný talíř, bere to hostitel jako známku hladu a přinese další chod. Rovněž mlaskání u jídla a říhnutí na konci jídla se bere jako projev úcty a naznačení lahodnosti stravy. Na uvedených zvycích je vidět velká odlišnost od evropského stolování, kde podobné projevy jsou brány jako porušení bontonu. Mezi potraviny, na které nejsou Vietnamci vůbec zvyklí, patří zejména mléko a mléčné výrobky. Mléko Vietnamcům nejen páchne, ale může jim působit i nemalé zažívací potíže, což je způsobeno chybějícími enzymy zpracovává-

jícími mléko. Rovněž složení jídla na oběd je odlišné, protože zatímco u nás menu polévkou začíná, Vietnamci polévkou menu zakončují. (Šišková, 1998, s. 88 – 89)

Dlouhý nehet – Určitá skupina mužů si nechává na jednom, nebo i obou malících ruky narůst dlouhý nehet, který dosahuje až několik centimetrů. Tato skutečnost pro nás může působit divně až odpudivě, ale u Vietnamců je to od pradávna znak pro společenské zařazení muže ve společnosti. Dříve se takto označovali učenci, později bohatí obchodníci, a dávali tím najevo, že nemusí fyzicky pracovat. Dnes dlouhý nehet na malíku nosí hlavně úspěšní podnikatelé. (Šišková, 1998, s. 87 – 88)

Pohyb – Může se zdát, že v otázce pohybu by neměly být mezi námi žádné velké rozdíly. Avšak vzhledem k rozdílnému podnebí u nás a ve Vietnamu je celkový pohyb Vietnamců pomalejší. Vietnamci mají návyk vykonávat veškeré fyzické pohyby pomalu, neboť při namáhavé činnosti vydávají velké množství energie a tím pádem dochází k úbytku tělních tekutin. Proto se může stát, že my chybně označíme Vietnamce jako líné lidi, přičemž opak je pravdou. (Šišková, 1998, s. 87)

Normy a hodnoty – Vietnamci jsou velice společenští, mají potřebu společenského kontaktu. Jestliže však dotyky a objímání mezi přáteli je zcela běžné, pak intimní projevy citů mezi páry na veřejnosti je nepřípustné. Intimitu ve vztahu berou Vietnamci jako cennost, která má být před ostatními uschována. Na druhou stranu můžeme vidět osoby stejného pohlaví se objímat, není to však projev lásky, ale pouze přátelství. Pro nás to však může znamenat znak změněné sexuální orientace. Rovněž hlazení po vlasech není společensky vhodné, neboť toto je výsadou pouze rodičů. Další odlišností je oční kontakt, protože zatímco my jsme zvyklí dívat se při rozhovoru do očí, u vietnamského etnika je přímý pohled do očí brán nezdořilost, v krajním případě jako projevení nadřazenosti. Za neslušné se rovněž považuje smrkání. Dalším pravidlem slušného chování je to, že by člověk neměl okolí obtěžovat svými problémy a stížnostmi. Otevřená kritika jednotlivce na veřejnosti může vést až ke ztrátě tváře před ostatními, stejně jako chování, kdy jedinec není schopen regulovat svoje negativní emoce, křičí a hlasitě se rozčiluje. (Budilová a Hirt, 2005, s. 45 - 48)

Postavení rodiny a role ženy ve společnosti – Zatímco u nás je rodina společenství rodičů a dětí, maximálně prarodičů a vnoučat, rodina v pojetí vietnamské komunity je velice široký pojem. Rodina a děti mají ve vietnamské kultuře významné postavení, pevná pouta se udržují i mezi vzdálenějšími příbuznými. Proto při důležitých rodinných oslavách, jakými jsou svatba či pohřeb, není zvláštností účast stovek hostů. Významným rysem vietnamské

kultury je kult předků, kdy v žádné rodině nechybí domácí oltář, kterým rodina projevuje úctu ke svým předkům. Historické postavení ženy prošlo za celou historii několika změnami. Původně bylo postavení ženy v rodině silné, ženská božstva byla součástí mytologického světa Vietnamců. Po nástupu čínské nadvlády se situace začala měnit a žena se dostala do pozadí rodiny. Částečný návrat k původnímu postavení ženy v rodině vidíme v druhé polovině minulého století, kdy vlivem dlouhotrvajících válečných konfliktů a tím pádem i snížením procentuálního počtu mužů ve vietnamské společnosti získaly ženy zpět vliv nejen v rodině, ale i v politice a podnikání. V českém prostředí se ženy vietnamské komunity dostaly do sociální izolace. Nejen že se musí starat o rodinu, ale zároveň musí pomáhat v podnikatelských aktivitách svých partnerů, což jim dává méně možností naučit se jazyk a z izolace se dostat. (Drbohlav a Kučera, 2012, s. 104 – 106)

2.2 Migrace vietnamské komunity

Pokud se budeme bavit o migraci vietnamské komunity, je třeba si nejdříve osvětlit důvody migrace. Stejně jako u jiných etnik, za odchodem z domovského státu musíme vidět hlavně ekonomické cíle. Migraci vietnamské členů vietnamské komunity na naše území lze rozdělit podle více hledisek. Např. Brouček (2003, s. 14) při periodizaci přícho- du vietnamského etnika vychází ze tří období, která nazývá věkem:

1. věk bilaterálních smluv,
2. věk volnosti,
3. věk cizineckého zákona.

S tímto dělením se však neztotožňujeme, pro nás je přehlednější rozdělit migraci vietnamského etnika na dvě základní období, a to:

1. migrace Vietnamců před rokem 1989,
2. migrace Vietnamců po roce 1989,

neboť rok 1989 je zásadním mezníkem v migraci nejen vietnamského etnika, ale i migraci dalších etnik na naše území. Nás bude zajímat hlavně vývoj migrace vietnamské komunity po roce 1989, kterému se budeme podrobně věnovat od kapitoly 2.2.2.

2.2.1 Migrace Vietnamců před rokem 1989

Od roku 1945 na naše území přicházeli Vietnamci jednotlivě, hlavně jako studenti vysokých škol. V roce 1956 vyslala tehdejší Vietnamská demokratická republika do bývalého Československa po dvou skupinách celkem jedno sto dětí ve věku od šesti do třinácti let. Děti u nás měly získat vzdělání, které by po návratu mohly využít k rozvoji své vlasti. Podobně přijaly vietnamské děti jako gesto pomoci válkou postižené vietnamské zemi i další státy tehdejšího socialistického bloku - Čína, Sovětský svaz nebo Německá demokratická republika. Československá vláda se rozhodla umístit hosty z tak vzdálených končin v dětském domově v Chrastavě u Liberce, kde do té doby přebývaly děti partyzánů z Řecka. V roce 1959 se však vietnamská strana rozhodla vzít děti zpět, neboť se obávala ztráty jejich vlastní kulturní identity (nebyly to obavy plané, ale založené na zkušenostech po návratu dětí z jiných "spřátelených států"). Naprostá většina dětí se vrátila do Vietnamu. Jen ti nejstarší, kteří už navštěvovali osmou třídu, směli po prázdninách ve vzdělávání v Československu pokračovat.

V lednu roku 1973 navštívila vládní delegace Vietnamské demokratické republiky Československo, aby projednala příchod nových deseti až dvanácti tisíc vietnamských občanů k získání profesních zkušeností. Ačkoliv požadavek vietnamské strany naše orgány zaskočil, byly přes počáteční problémy s ubytováním a studentů a zajištěním odpovídajících studijních prostředků, postupně v letech 1973, 1974, 1979 a 1980 uzavírány smlouvy, které umožnily příjezd velkého množství dělníků, učňů, studentů a stážistů. Pobyt byl sjednán učňům na sedm let, stážistům na čtyři roky s možností prodloužení. Jejich počet byl nejvyšší v letech 1980 až 1983, přibližně 30 000 osob. Pak došlo po mezivládní dohodě k postupnému snižování. Vietnamci byli umístěni po celém území České republiky. Do konce osmdesátých let se tento počet postupně snižoval až o jednu třetinu v době ukončení platnosti mezistátní smlouvy v roce 1990.

Zajímavým se nám jeví fakt, že u studentů se uplatňovala zásada garantovaná vietnamskou ambasádou, podle které student, který absolvoval v Československu vysokou školu s červeným diplomem, mohl zde pobývat ještě minimálně šest měsíců po promoci. Ambasáda mu pomohla s vyřízením pracovního pobytu, který se často týkal působení u učňů a stážistů. Toto pravidlo bylo obrovskou motivací pro motivaci studentů ke studijním výkonům. (Brouček, 2003, s. 18)

V 80. letech můžeme u Vietnamců zaregistrovat první formy drobného podnikání, kdy na burzách po celém Československu nabízeli zboží, které na trhu nebylo. Jednalo se zvláště o levné oblečení a různou elektroniku.

2.2.2 Migrace Vietnamců po roce 1989

Zlom v otázce migrace cizinců, a tím i migrace Vietnamců, nastal po roce 1989, kdy u nás skončilo socialistické zřízení. Tak jak se začala otvírat naše hranice, začalo přibývat i migrantů. Ve vietnamské komunitě došlo rovněž k velkým změnám. Pracovníci byli propouštěni ze závodů a hledali tak nové uplatnění. Tlak státu byl vyvíjen hlavně na jejich návrat do Vietnamu. Např. Brouček (2003, s. 16) uvádí, že „Mezi Vietnamci, kteří se podíleli na organizaci vietnamské migrace v bývalé ČSSR, se traduje, že vláda v roce 1990 uvolnila 14 milionů dolarů pro Vietnamce, kteří měli kontrakty na pracovní pobyty v zemi a kterým závody z důvodů rušení či jiných důvodů ekonomické transformace nemohly dále poskytnout zaměstnání. Tlak na návrat do Vietnamu byl ale podle samotných migrantů nedůsledný. Dřívější pobyt v ČSSR tak umožňoval zůstat zde nebo jinde v Evropě.“ To však bylo v rozporu s tím, co chtěli sami Vietnamci a ti proto hledali možnosti, aby se návratu do domovského státu vyhnuli. To se mohlo provést dvěma způsoby, buď aby na našem území zůstali, případně migrovali dále směrem na západ. Jak jsme již uvedli výše, tlak na návrat byl ze strany státu nedůsledný, zákon č.123/91 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské federativní republiky, byl velice benevolentní k získání pobytu na našem území. Tudíž nastala situace, že místo snižování počtu cizinců a zvláště Vietnamců na území došlo k opačnému efektu. Tuto situaci lze přičíst několika vlivům:

1. na území přicházela vlna imigrantů, kteří byli příbuzní Vietnamců již pobývajícím na našem území, docházelo k tzv. scelování rodin;
2. na území přicházeli migranti z okolních zemí, zvláště z východního Německa po roce 1993, kdy Německo ukončilo s Vietnamci, kteří měli pracovní smlouvy z doby NDR, pracovní pobyty a nutilo je po finančním vyrovnání k reemigraci;
3. nelegální migrací Vietnamců, kteří na našem území hledali lepší ekonomickou situaci. (Brouček, 2003, s. 16 - 17)

Vietnamská komunita se začala koncentrovat ve velkých městech a v pohraničí, hlavně u hranic se Spolkovou republikou Německo a Rakouskem, kde jejich podnikání

mělo zaručeno jistý zisk. K zachování pobytu stačilo většinou vyřízení živnostenského listu nebo založení společnosti s ručením omezeným.

Bohužel, tyto migrační vlny sebou nesly i rizika, která se projevují dodnes. Pro migranty z Vietnamu byl příchod na naše území kulturním šokem, neboť přišli na území s kulturní a sociální odlišností. I tyto skutečnosti měly za následek izolaci vietnamské komunity. Obecně lze konstatovat, že i podmínky pro přijetí majoritní většinou neměla vietnamská komunita a další neevropské komunity jednoduché. Největší překážkou pro snadnou integraci vidíme v jazykové bariéře, proto další velké skupiny migrantů, např. Slováci, Poláci a Ukrajinci, měli vzhledem k podobnosti jazyka s majoritní společností snadnější integraci do obyvatelstva. Neznalost cizího prostředí a jazyka však i využila určitá část vietnamské komunity, která zde již byla plně integrována jak kulturně, tak i jazykově, aby ovládla zastoupení ve styku s majoritní většinou, státní správou a dalšími subjekty. Jednalo se o různé zprostředkovatelské agentury, často vykonávající činnost bez vědomí státních orgánů, a také tlumočnický, obě skupiny často záměrně odrazovali svoje krajany od snahy pokusit se zvláště jazykově integrovat. (Drbohlav a Kučera, 2012, s. 26 – 37) V existenci vietnamské komunity docházelo v devadesátých letech k vývoji ve dvou rovinách dvou protichůdných tendencí, a to:

1. jedná se o přetrvávající etnickou a společenskou izolaci vůči většinovému obyvatelstvu,
2. na druhé straně ale působí přirozená nutnost otevřené praktické komunikace v oblasti podnikání s institucemi a jednotlivci majority. (Brouček, 2003, s. 6)

Vietnamci tak byli koncentrováni do míst, kde byli izolováni při svém podnikání. Jednalo se o velkoobchody ve velkých městech a u hranic, dále o menší tržnice okolo 40 stánků budované ve velkých městech v jiných lokalitách než byly již zmiňované velkoobchody. Podnikání dobře vynášelo, což se projevilo i v rozrůstání rodin o nově narozené členy, což přinese v budoucnu sblížení vietnamské komunity s majoritní většinou.

Další velkou a neméně změnou ve vztahu státu k cizincům bylo nastolení nových podmínek pro pobyt v České republice schválením zákona č. 326/99 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, který vstoupil v platnost dne 01. 01. 2000. Ten zpřísnil podmínky, za kterých mohli cizinci vstoupit a pobývat na území České republiky. Na druhou stranu můžeme pozorovat, že rodiny vietnamské komunity začínají prolamovat izolaci. Za jeden z možných faktorů této situace lze i mít to, že potomci chodí do českých škol, dobře ovládají jazyk a jsou plně integrováni do

společnosti. Dalším faktorem je i skutečnost, že mnoho Vietnamců opouští stánkový prodej s oblečením a svoji činnost zaměřuje do jiných druhů podnikání. Můžeme zaznamenat rozmach kamenných obchodů s ovocem a zeleninou, večerek a podniků s rychlým občerstvením.

V roce 2007 a 2008 na naše území přicestovala poslední velká skupina Vietnamců. Byl to důsledek nedostatku pracovníků v dělnických profesích, jelikož ekonomika naší země v té době dosahovala růstu a velké továrny měly těchto zaměstnanců málo. V Tab. II názorně vidíme, že meziročně se počet cizinců mezi roky 2007 a 2008 zvýšil o více než 45 tisíc a z toho zvýšení cizinců z Vietnamu činilo přes 9 tisíc. Jak jsme již uvedli, na území přes zprostředkovatelské agentury přicházeli hlavně dělníci, u kterých nebyly žádné požadavky na vzdělání. Tito lidé za cestu do České republiky a získání práce zaplatili agenturám či zprostředkovatelům nemalé částky, které měli splatit během několika následujících let.

	2007	2008	2009	2010	2011
Celkem cizinců	394 345	439 498	434 600	426 423	436 319
<i>z toho cizinci VNM</i>	51 159	60 306	61 178	60 350	58 266
Trvalý pobyt	32 748	34 792	35 768	36 622	37 510
<i>z toho muži</i>	18 661	19 676	20 122	20 573	21 014
<i>z toho ženy</i>	14 087	15 116	15 646	16 079	16 496
Dlouhodobý pobyt	18 411	25 514	25 410	23 728	20 756
<i>z toho muži</i>	11 374	16 928	15 470	16 075	12 535
<i>z toho ženy</i>	7 037	8 586	8 940	7 653	8 221

Tab. II Počty cizinců VNM podle druhu pobytu a pohlaví za období 2007 – 2011

(ČSÚ 2008 – 2012)

Zatím posledním mezníkem, který měl a stále ještě má vliv na migraci vietnamské komunity ve vztahu k našemu území, je začátek celosvětové hospodářské krize na přelomu let 2008 a 2009. Ta vznikla v USA, postupně se rozšířila na všechny kontinenty a samozřejmě se nemohla vyhnout i oblastí migrace. Po nástupu hospodářské krize můžeme zaregistrovat změny hlavně u hranic se SRN a Rakouskem, kde došlo k prudkému

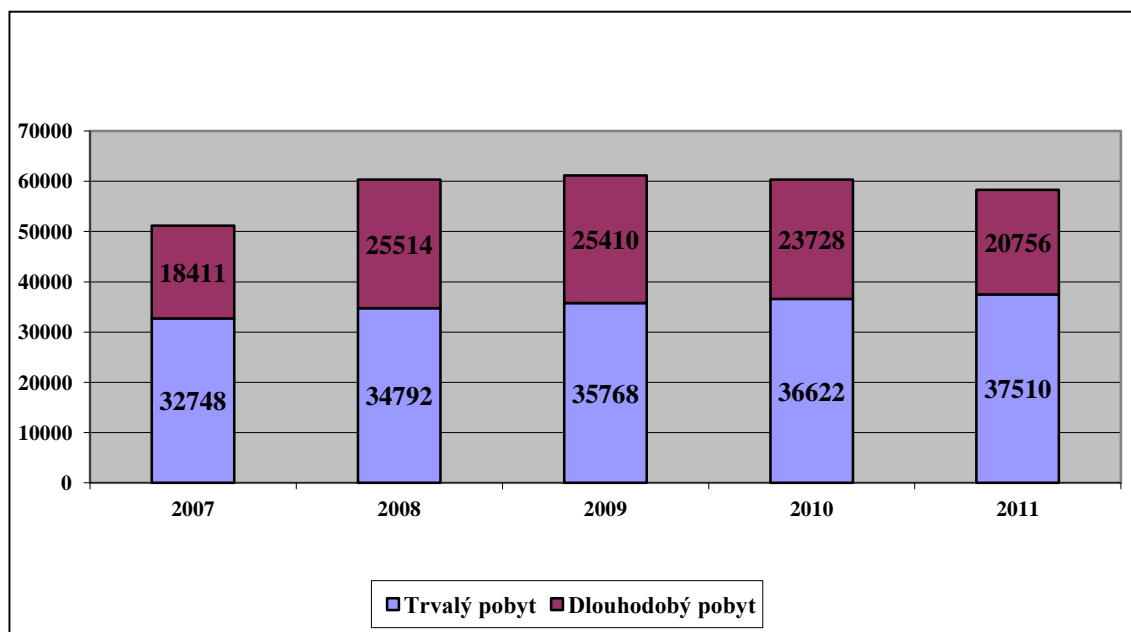
poklesu návštěvnosti a tím pádem i poklesu tržeb, což mělo za následek snižování počtu tržišť a migraci celých rodin do velkoměst nebo zpět do Vietnamu. Statistiky počtu cizinců a v návaznosti i počtu občanů VNM jsme uvedli v Tab. II. Tato krize měla však za následek propouštění zaměstnanců, a to právě těch z poslední migrační vlny roku 2007 a 2008. Tito lidé se ocitli ze dne na den nejen bez zaměstnání a mzdy, ale hlavně měli stále velké pohledávky u agentur. Navíc tito lidé nebyli na tuto situaci připraveni ani po stránce integrační, jazyková vybavenost byla nulová, a proto se dostali do existenčních problémů.

2.3 Struktura vietnamské komunity v ČR

Druhy pobytů pro cizince v současné době určuje zákon č. 326/99 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V zásadě můžeme rozdělit druhy pobytů, které tento zákon upravuje, na trvalý pobyt a pobyt přechodný.

Trvalý pobyt získává cizinec několika způsoby, zvláště pak dlouhodobým pobytem na našem území, nyní se jedná o lhůtu 5 let nepřetržitého pobytu na území. Avšak u rodinných příslušníků v pokolení přímém se tato lhůta nevyžaduje, ale pouze v případě, že rodinný příslušník, pobývajících na území, má již trvalý pobyt povolen.

Přechodný pobyt můžeme dále rozdělit na dlouhodobý pobyt, týkající se cizinců mimo státy Evropské unie, a přechodný pobyt občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků. Vietnamské komunity se více týká první skupina, tedy dlouhodobý pobyt. Ten se povoluje převážně na dobu 2 let, kdy záleží na účelu pobytu. Nejčastějším účelem pobytu u vietnamské komunity je podnikání na živnostenský list, dále pak zaměstnání, ale i sloučení rodiny a studium. Poměr trvalého a dlouhodobého pobytu jsme názorně uvedli v Grafu 1, kde vidíme v posledních dvou letech mírný pokles dlouhodobého pobytu, naproti tomu u trvalého pobytu vidíme každoroční navýšení. V Tab. IV uvádíme počty cizinců studujících na státních vysokých školách a z toho vyčleňujeme pro lepší orientaci počet studujících Vietnamců. I zde vidíme každoroční nárůst počtu studujících Vietnamců.

Graf 1 Poměr druhu pobytu občanů VNM v České republice za období 2007 – 2011 (ČSÚ 2008 – 2012)

Dalším významným ukazatelem, který můžeme brát jako klad ve vztahu k integraci cizinců na území, je udělování občanství České republiky. Od roku 2002 se každoročně počet udělených občanství cizincům snižuje, zcela opačný trend však můžeme zaznamenat u vietnamského etnika, kde naopak dochází k zvyšování ročních ukazatelů. Statistické údaje jsme uvedli v Tab. III. Zde je však nutné uvést, že počty žádostí o naše občanství mnohonásobně převyšují počty udělených občanství. Navíc udělení našeho občanství znamená pro cizince nutnost vyvázání se z občanství svého rodného státu, což u velkého počtu cizinců, zvláště Vietnamců, kteří jsou citově navázáni na svoji rodnou zemi, je zásadní překážkou. V současné době je připravován návrh zákona, kterým by nutnost vzdání se původního občanství zmizela. Je zde tedy předpoklad, že po schválení této právní normy počty žadatelů i počty udělení naše občanství rapidně naroste.

	2002	2007	2008	2009	2010	2011
Cizinci celkem	4 532	1 887	1 837	1 621	1 495	1 936
z toho VNM	29	40	42	44	53	86

Tab. III Občanství ČR získaná občany VNM (ČSÚ 2008 – 2012)

2.3.1 Banánové děti

Zcela novým aspektem v životě vietnamské komunity je postavení druhé generace Vietnamců, tedy těch, kteří se na území České republiky narodili a vyrostli. Sami členové této generace se označují jako Banánové děti. Je to metaforické označení, které můžeme jinak vyjádřit jako „Zvenku žlutý, uvnitř bílý“ (odtud pojem banánové) a vyjadřuje vnitřní rozpolcenost členů této generace. (Drbohlav a Kučera, 2012, s. 45 – 48) Musíme si uvědomit, že se jedná o generaci, která žije mezi dvěma kulturními světy a nelze se tedy divit tomu, že mladí Vietnamci mají problém s vlastní identitou. Na jedné straně jsou na první pohled odlišní od majoritní většiny svým zjevem, mají rodinné a kulturní tradice, které musí v rodině dodržovat, na straně druhé dobře ovládají český jazyk, vietnamštinu už znají jen slovem, ve Vietnamu nikdy nebyli, a výchovou v českých školách se cítí být doma v České republice. Jednoduše tedy řečeno, vypadají jako Vietnamci, ale cítí se být Čechy. Důležitou, ale spíš z negativní stránky, roli v tomto hraje rodina a rodiče. Rodiče se necítí být zde doma, jazyk majoritní společnosti neznají nebo jen málo. U svých dětí chtějí toto změnit, záleží jim na jejich vzdělání, ale zároveň vyžadují dodržování vietnamských kulturních tradic. K větší integraci těchto banánových dětí nepřispívá fakt, že je jejich rodiče nepodporují a neumožňují jim mimoškolní aktivity, protože většina těchto dětí po škole musí plnit povinnosti v obchodních aktivitách svým rodičů. (Martínková, 2010, s. 35 – 38)

Na druhé straně je však důležité zmínit skutečnost, že tyto děti dosahují velice dobrých studijních výsledků. Z periodik jsou známy případy, kdy vietnamská studentka z Brna vyhrála celonárodní olympiádu českého jazyka, nebo student tachovského gymnázia uspěl v celosvětové matematické olympiádě. Každoročně stoupá také jejich podíl jako studentů vysokých škol, kde patří většinou mezi nejlepší studenty. K tomuto tématu lze závěrem konstatovat, že tato skupina členů vietnamské komunity jako jediná stojí o plnou integraci do majoritní společnosti.

	2003	2007	2008	2009	2010	2011
Počet celkem	13 069	27 136	30 161	34 495	37 588	38 942
<i>Z toho VNM</i>	177	616	635	716	727	775

Tab. IV Studenti VŠ cizinci – podíl občanů VNM (ČSÚ 2008 – 2012)

2.3.2 Ilegální pobyt

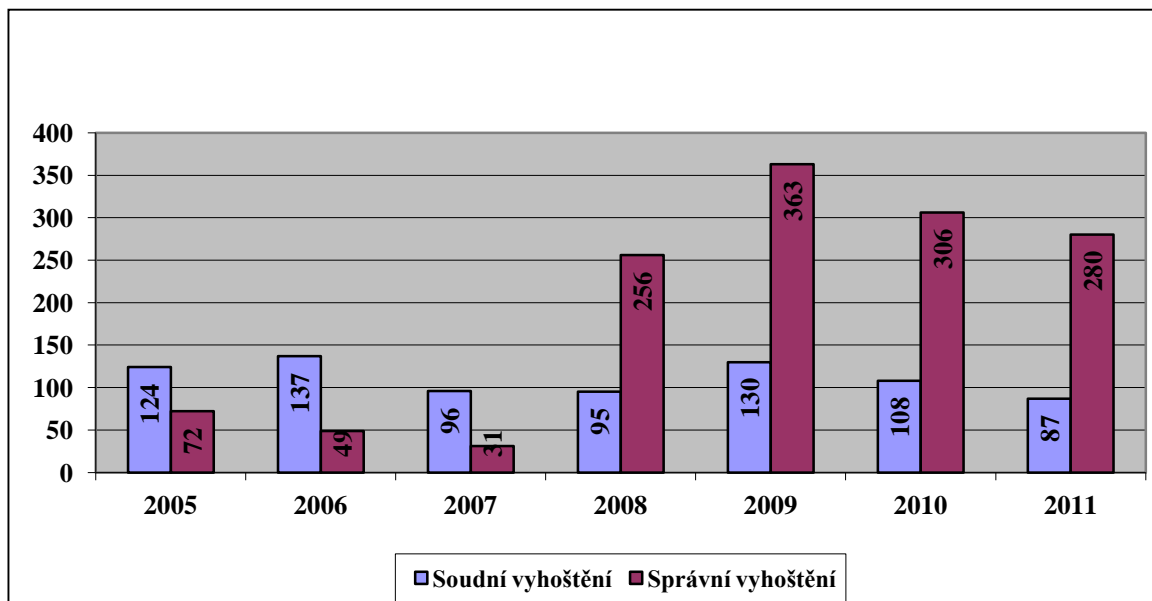
Vedle legální migrace, která převažuje, existuje i migrace ilegální. Zde můžeme opět rozdělit ilegální migraci na dva základní směry:

1. Vietnamci, kteří se do postavení ilegálního migranta dostali na území;
2. Vietnamci, kteří vstoupili na území ilegálně.

Rozdíl mezi oběma skupinami vidíme hlavně v tom, že první skupina se do postavení ilegálního migranta dostala až na území, tzn. po ukončení legálního pobytu. Je tedy zřejmé, že tato skupina cizinců již byla nějakým způsobem na území integrována, ať již v menším či větším rozsahu. Bohužel však u těchto migrantů nastane situace, že nedosáhnou na podmínky pro prodloužení svého pobytu na území. A ne vždy se do tohoto postavení dostala jen vlastní vinou. Musíme si uvědomit, že většina těchto nelegálních migrantů odešla z Vietnamu z ekonomických důvodů, mnohdy za cestu do Evropy dali úspory celé rodiny, proto když přišli o práci, nemohli se jen tak vrátit zpět do vlasti. Mají velké dluhy a letenka je také cenově nad jejich možnosti. Jak ukazuje Tab. V a Graf 2, v posledních letech došlo k masivnímu nárůstu počtu vyhoštěných Vietnamců, a to hlavně na úseku správního vyhoštění, které je v působnosti orgánů cizinecké policie. Vláda České republiky ve spolupráci s mezivládní organizací IOM (International Organization for Migration) po nástupu ekonomické krize spustili v únoru 2009 projekt „Dobrovolné návraty“, jehož cílem byla pomoc státu na reemigraci cizinců, kteří ztratili svoji práci a byli bez prostředků, a kteří se dostali do pozice nelegálních migrantů, do domovského státu. Cizincům, kteří se zapojili do tohoto projektu, byla zaplacená letenka a dána hotovost až do výše 500,- €. Tohoto projektu se však zúčastnilo pouze malé procento migrantů z vietnamské komunity. Tyto projekty reemigrace jsou i v současné době, ale týkají se pouze cizinců nelegálně se zdržujících na našem území. (<http://www.iom.cz>)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Soudní vyhoštění	124	137	96	95	130	108	87
Správní vyhoštění	72	49	31	256	363	306	280

Tab. V Přehled vyhoštění cizinců VNM za období 2005 – 2011 ((ČSÚ, 2006 – 20012)

Graf 2 Přehled vyhoštěných cizinců VNM za období 2005 – 2011 (ČSÚ, 2006 – 20012)

2.3.3 Trestná činnost spojená s vietnamskou komunitou

Dodržování zákonů ze strany Vietnamců byl a je všeobecně společenský problém, na který však státní orgány buď nijak, nebo jen nedostatečně reagovaly. Musíme zde oddělit porušování zákonů úmyslné od porušování z neznalosti právních norem. Celkově můžeme konstatovat, že znalosti českého právního řádu jsou u většiny Vietnamců na nízké úrovni, opět v tomto hraje důležitou roli znalost jazyka. Majoritní společnost má Vietnamce za trhovce s padělaným značkovým zbožím.

Jako pachatelé Vietnamci vůbec jsou spojováni s páčáním trestné činnosti, zejména hospodářského charakteru. Nejčastěji se jedná o trestné činy neoprávněného podnikání, zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby a porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu. Tyto činy úzce souvisí s jejich podnikáním, neboť z velké části nabízejí výrobky z Asie, pocházející převážně z Číny, Vietnamu atd., které napodobují výrobky renomovaných světových firem, nebo prodávají nekolkované cigarety a alkohol. Mnohdy i bez platného živnostenského oprávnění. Touto trestnou činností se projevují navenek, je tedy patrná i lidem mimo jejich komunitu. Nutno ale dodat, že jejich aktivity byly dlouhou dobu tolerovány či nebyla podnikána veškerá potřebná opatření, aby jim v této činnosti bylo zabráněno. Až v poslední době je státními orgány České republiky vyvíjen tlak (různé razie na tržnicích, zabavování zboží, kontrole ze strany

celních, finančních a živnostenských úřadů, atd.) a situace se postupem času zlepšuje. Vietnamští obchodníci jsou tímto postupem vytlačováni z velkých tržnic, které se ruší, a stěhují se do kamenných obchodů. Ty se již lépe kontrolují, prostředí není již tolik anonymní jako na tržišti. Tato trestná činnost je však tolerována či spíše vyhledávána i samotnou majoritní většinou, neboť zvláště u padělaného zboží je jeho cena zlomkem ceny pravého zboží.

Zcela jinou věcí je nástup drogové kriminality ze strany Vietnamců. Zvláště v poslední době má počet odhalené trestné činnosti na úseku drogové kriminality rostoucí charakter a můžeme otevřeně mluvit o tom, že Vietnamci začali ovládat drogový trh. Množství odhalených velkopěstíren marihuany a domácích varen pervitinu je toho jasným důkazem. Bohužel, s nárůstem drogové kriminality u vietnamské komunity dochází u konzumentů z řad Vietnamců ke zcela novému jevu, a to drobné kriminalitě vůči majoritní společnosti, jako jsou krádeže, vloupání, atd. Tato drobné trestná činnost ve vztahu k majoritní společnosti nastupuje až od roku 2008 a můžeme to přisoudit i jako důsledek hospodářské krize a ztráty zaměstnání u mnoha členů vietnamské komunity. (Drbohlav a Kučera, 2012, s. 86 – 90)

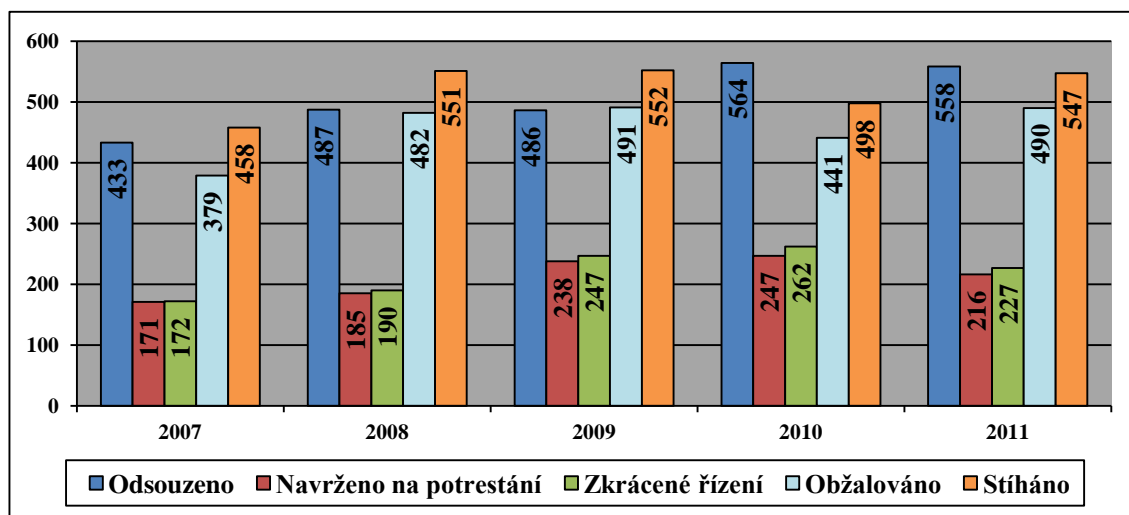
Jako oběti trestné činnosti pak Vietnamci figurují v případech, které se odehrávají hlavně uvnitř komunity. Tato se neprojevuje navenek, je skryta očím veřejnosti i úřadů, neboť oběti se na státní orgány se svými problémy v převážné většině neobracejí. Řeší situaci vlastními silami či prostředky, neboť oběti, ale i samotní pachatelé, jsou Vietnamci. Tato situace nutně vede k eskalaci trestné činnosti. V těchto případech pak bývají postižení oběťmi násilných trestných činů, převážně únosu, vydírání, ale i ublížení na zdraví a vraždy. Vnitřní soudržnost a izolaci od majoritní společnosti udržují mimo jiné i zločinecké gangy, jejichž struktura je obdobná jako u italské mafie. (Drbohlav a Kučera, 2012, s. 74 – 85)

Nesmíme však pominout ani skutečnost, že mezi oběti v poslední době patří i provozatelé kamenných obchodů a večerek ve velkých městech. Je to dáno všeobecně rozšířeným mýtem, že každý vietnamský obchodník je velice bohatý a má při sobě vždy velký obnos peněz. Proto se tito prodejci stávají oběťmi loupežných přepadení, kdy pachatelé této trestné činnosti jsou většinou drogově závislí a pocházejí z majoritní společnosti.

Jak jsme již uvedli, státní orgány trestnou činností vietnamské komunity neřešily, nebo byla jen na okraji zájmu společnosti. V poslední době si však orgány státní správy na všech úrovních začali uvědomovat možná rizika trestné činnosti vietnamské komunity s tím, že nestačí pouze s kriminalitou bojovat, ale důležitá je i prevence. Ze strany policie se o Viet-

namce a jejich problematiku začal více zajímat hlavně bývalý policejní prezident Vladislav Husák, který byl rovněž ředitelem Služby cizinecké policie. Na základě jeho iniciativy bylo zřízeno v hlavním městě Praze několik policejních týmů, sestavených jak z policistů cizinecké policie, tak z policistů Služby kriminální policie a vyšetřování, které měly za úkol nejen odhalování trestné činnosti, ale hlavně prevence kriminality na všech úsecích trestné činnosti. Prevence je prováděna seznamováním vietnamské komunity s právním řádem České republiky. (Drbohlav a Kučera, 2012, s. 98 – 105)

K trestné činnosti lze závěrem snad jen dodat, že množství pachatelů z vietnamské komunity nijak statisticky nevybočuje z průměru k ostatním etnikům, bohužel však i vinou periodik je trestná činnost Vietnamců někdy až démonizována.

Graf 3 Počet stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob VNM za období 2007 – 2011 (ČSÚ 2008 – 2012)

3 VIETNAMSKÁ KOMUNITA V PRAZE

Hlavní město České republiky Praha je tradičně místem, kde žije největší procento cizinců. A nejinak to je i v případě vietnamské komunity. Před rokem 1989 byli zaměstnanci vietnamské národnosti zaměstnání hlavně ve velkých podnicích. Statistika z roku 1985 uvádí, že v Praze bylo zaměstnáno kolem 4.000 Vietnamců, z nichž bylo asi 700 žen. Mezi podniky, které nejvíce zaměstnávaly Vietnamce, patřily ČKD Praha (517 osob), Sempra Praha (381 osob), Prefa Praha (268 osob) a Pozemní stavby Praha (200 osob), ostatní podniky zaměstnávaly do 40 zaměstnanců ze strany vietnamské komunity na podnik. Samozřejmě, že o Vietnamce se musely podniky postarat i po stránce ubytování. Proto byly zřizovány ubytovny, kde i zde vzhledem k uzavřenosti tohoto etnika bydleli výhradně Vietnamci. Mezi největší ubytovací zařízení, kde byli Vietnamci ubytováni, patřila ubytovna hotelu Košík v Praze 4 – Chodově a dále ubytovna ČKD v Praze 8 – Bohnice. Zvláště pak ubytovna hotelu Košík sloužila jako místo setkávání Vietnamců z celé Prahy. (Martínková, 2010, s. 13 – 17)

Obchodní umění vietnamské komunity zaplnit mezery trhu byly známy již před rokem 1989, kdy Vietnamci prodávaly tzv. načerno nedostatkové zboží, jako byly dříny, hodinky a různé další věci, po kterých byla v majoritní společnosti velká poptávka.

Před ubytovnou Košík pak také vzniklo první velkoobchodní středisko po politických změnách po roce 1989. Toto středisko fungovalo až do roku 1996, kdy se úřady rozhodly kvůli sporům a stížnostem středisko zrušit, ale i tak se středisko samovolně začalo rozpadat, a to i vzhledem k tomu, že v ubytovně se začal snižovat počet ubytovaných Vietnamců. Svůj podíl na uvedené skutečnosti měly i úřady, které část ubytovny Košík pronajaly Ministerstvu vnitra ČR, které zde provozovalo ubytovnu i pro policisty, Vietnamci tak sami nechtěli být pod dohledem a proto sami postupně z Košíku odcházeli. Souběžně s tímto střediskem vznikla i v Praze 4 – Modřany další tržnice s názvem PETIS, která však vznikla bez povolení úřadů a pro absenci povolení byla rovněž v roce 1995 zrušena, či spíše se obchodníci přesunuli na jiné místo. Tímto místem byly prostory části bývalého masokombinátu Písnice, kde však v roce 1999 došlo k velkému a zřejmě i úmyslně založenému požáru a místo bylo na nějakou dobu vyklizeno. V roce 1998 vyrůstala v blízkosti i další tržnice, a to BOKAVE v Praze 4 – Kunratice, která byla jen asi 1 km od bývalého masokombinátu. Tržnice BOKAVE však vyrostla víceméně nelegálně také bez potřebných povolení, navíc se na ni soustředila pozornost Policie ČR, neboť zde docházelo k páchání závažné

trestné činnosti. Ani tato tržnice nevydržela tlak Městského úřadu Praha 4 a byla v roce 2001 uzavřena. Mezitím se podařilo vietnamským podnikatelům, sdruženým v akciové společnosti SAPARIA, a.s., odkoupit celý areál bývalého masokombinátu Písnice a zde následně vyrostlo největší tuzemské středisko obchodu. Středisko bylo pojmenované SAPA po významném horském letovisku ve Vietnamu, které je branou do hor. K němu byly připojeny následně i prostory zkrachovalého podniku Drůbežářský podnik Libuš. (Martínková, 2010, s. 17 – 19)

Většina velkých nákupních středisek byla v dřívějších dobách přístupná pouze velkoobděratelům, vstup měly povolen jen osoby s živnostenským oprávněním, nacházelo se na soukromých pozemcích, což komplikovalo kontrolu ze strany státních orgánů. Avšak časem se tyto centra otevřela i široké veřejnosti. Vietnamská komunita tím chtěla zlepšit vztahy s majoritní společností a přiblížit svoji kulturu české společnosti, čehož je plně využíváno. Mnoho lidí majoritní společnosti přichází na tržnice SAPA a AN DONG za rozmanitou vietnamskou kuchyní a za nákupem tradičních vietnamských potravin, které nelze jinde nakoupit.

Po nástupu hospodářské krize se opět projevilo umění vietnamské komunity reagovat na změnu podnikatelského prostředí. Nejen v Praze, ale i dalších městech, docházelo k rušení drobných obchodů s potravinami, a to nejen v souvislosti s krizí, ale také s nárůstem počtu super a hypermarketů nadnárodních obchodních řetězců, kterým nemohli čeští podnikatelé konkurovat. Rovněž podnikatelé z vietnamské komunity se dostali do situace, kdy jejich obchody s oblečením a spotřební elektronikou měly existenční problémy, z části i množstvím konkurence. Vyhodnocením situace byl fakt, že Vietnamští podnikatelé začali obsazovat dřívější provozovny a po Praze vzniklo několik stovek drobných obchodů. Proto dnes vidíme po celé Praze různé večerky, obchody s ovocem a zeleninou, ale také mnoho asijských restaurací a bister, a v neposlední řadě s nárůstem módní vlny i nehtových center.

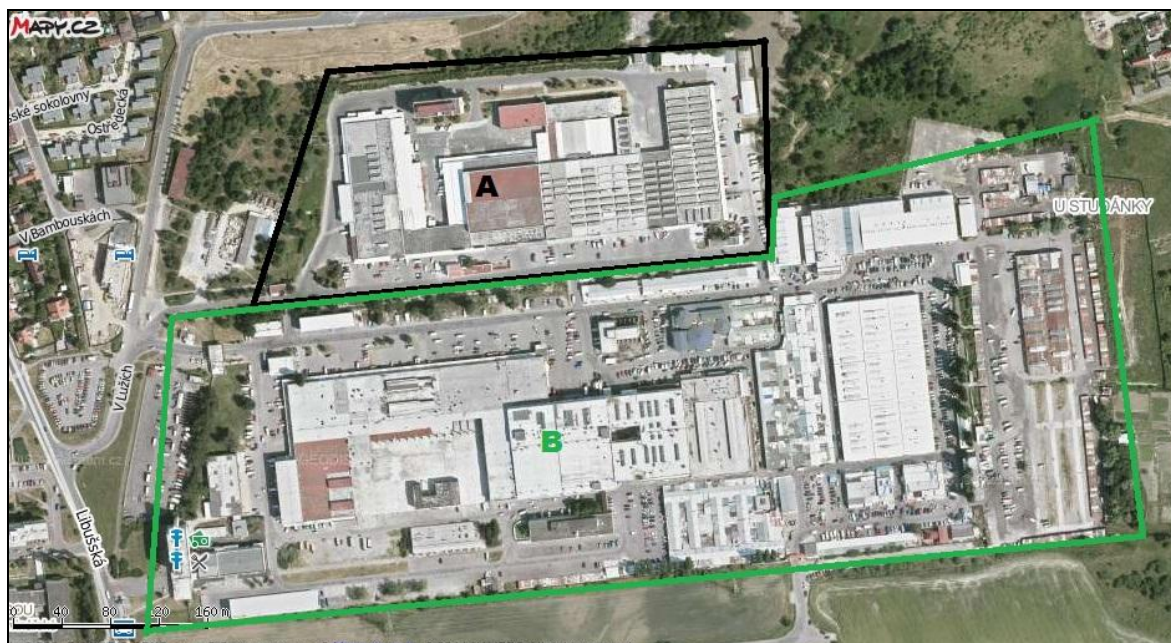
3.1 Aktuální stav vietnamské komunity v Praze

Vedle obchodních aktivit musíme vnímat jako důležitý aspekt života vietnamské komunity v jejich integraci i jejich bydlení. V otázce bydlení hraje důležitou roli místo, kde člen vietnamské komunity vykonává svou pracovní či obchodní činnost. Proto se po vzniku obchodního střediska SAPA začali Vietnamci stěhovat co nejbližší tomuto středisku. Pro

samotné Vietnamce to bylo jednoduché řešení, avšak pro ostatní obyvatele majoritní společnosti to začal časem být závažný problém. Uvádí se, že v současné době obývají Vietnamci v Praze 4 přes 10% všech bytů. Důsledkem toho docházelo i k nárůstu trestné činnosti pachatelů z řad vietnamské komunity, což mělo za následek zhoršení vztahů ze strany majoritní společnosti. V městské části Libuš se proto začaly pořádat protestní akce proti nárůstu kriminality ze strany členů vietnamské komunity, čehož využily hlavně pravicové radikály k prosazování svých xenofobních názorů. Např. v roce 2010 se v městské části Libuš zvedla proti vietnamské komunitě vlna nevole kvůli zvyšující se kriminalitě a občané majoritní společnosti zvažovali zavedení občanských hlídek. (ČTK, Lidovky.cz, 2010)

V hlavním městě v současné době fungují 3 hlavní střediska obchodu, která jsou důležitou součástí setkávání vietnamské komunity. Jedná se o velkoobchodní tržnici SAPA v Praze 4 – Libuši, středisko v Holešovické tržnici v Praze 7 – Holešovice a tržnici AN DONG v Praze 10 – Malešice. Samozřejmě že i mimo tato tři jmenovaná střediska jsou v Praze i další místa, kde mají Vietnamci stánkový prodej. Ale jedná se většinou o místa do 10 prodejních stánků či jednotlivé obchody nebo bistra a restaurace.

Tržnice SAPA – Sapa je největším velkoobchodním střediskem Vietnamců nejen v hlavním městě, ale i v celé České republice. Tržnice je nejen vstupní branou všech Vietnamců, kteří přicestují do České republiky, ale i centrem vietnamské komunity v České republice. Jak jsme již uvedli v předchozích kapitolách, tržnice se nachází v prostorách bývalého masokombinátu (Masokombinát Písnice) a bývalého podniku na zpracování drůbeže (Drůbežářský podnik Libuš) na rozhraní městských částí Písnice a Libuš, má rozlohu přes 35 hektarů, a obchodují zde z 98% hlavně asijské obchodníky (Vietnamci a Číňani). V současné době je dle zprávy Policie ČR v této tržnici 1 127 prodejních míst, ve kterých prodává asi 3 150 prodejců, avšak kolem stánků se denně vyskytuje až 7 000 obchodníků. Tato čísla se však neustále mění, neboť dochází k velké obměně provozovatelů jednotlivých stánkových míst. Jak jsme již uvedli, je tato tržnice centrem vietnamské komunity v České republice, někdy je toto místo označováno jako Malá Hanoj. Vedle skladů a prodejen zde např. sídlí krajanská sdružení, redakce vietnamských novin a časopisů tištěných v České republice, je zde buddhistická svatyně, kanceláře tu mají různé cestovní agentury či pojišťovny, a je tu samozřejmě i centrum služeb (kadeřnictví, školka, kasina a sázkové kanceláře atd.). Neméně důležitou součástí jsou i školicí střediska, která se orientují na výuku jazyků, a to jak výuku češtiny, tak výuku vietnamštiny, ale i na přípravné kurzy k přijímacím zkouškám na střední a vysoké školy. (Hirt, 2010, s. 18 – 19)

Obr. 1 Letecký pohled na areál tržnice SAPA, na obrázku pod písmenem A prostory bývalého Drubežářského podniku Libuš, pod písmenem B prostory bývalého Masokombinátu Písnice.

(<http://www.mapy.cz/>)

Středisko v Holešovické tržnici – Pražská neboli Holešovická tržnice je nejstarší tržnicí v Praze. Rozkládá se v místě bývalých jatek v Praze 7 – Holešovice na břehu řeky Vltavy. Nejedná se o středisko podobné středisku SAPA nebo AN DONG, jelikož se zde nachází mimo vietnamských stánků celá řada dalších obchodů a služeb, jako například obchody s obuví, obchody s výpočetní technikou, obchod se zahradní technikou, pošta, lékárna, myčka aut, různé restaurace a občerstvení, taneční klub a divadlo. Také zde probíhají Farmářské trhy. V současné době zde mají Vietnamci 160 prodejních míst, ve kterých prodává asi 300 prodejců, avšak kolem stánků se denně vyskytuje až 3 500 obchodníků. Zdejší středisko obchodu se orientuje hlavně na turisty ze západních zemí, k čemuž slouží i platby obchodníků různým cestovním kancelářím, aby návštěva tržnice byla cílem organizovaných prohlídek. Právě zde se při různých akcích policie, celníků a ČOI zabaví nejvíce padělaného zboží známých světových značek.

Obr. 2 Letecký pohled na Pražskou tržnici. (<http://www.mapy.cz/>)

Tržnice AN DONG – Tato tržnice je nejmladší z trojice obchodních středisek, dříve byla spíše známá pod názvem HKH. Stejně jako v případě tržnice SAPA i zde vidíme vnitřní uzavřenost tržnice před okolním prostředím. Nachází se v Praze 10 - Malešice, Teplárenské ulici, a je součástí bývalého rozsáhlého továrního komplexu. V současnosti je zde 250 prodejních stánků, ve kterých prodává asi 600 prodejců, kolem stánků se denně vyskytuje až 1 300 obchodníků. Vlivem ekonomické krize zde vidíme v posledních dvou letech úbytek prodejních stánků a to zhruba o 20%, prodejci se buď vrátili zpět do Vietnamu, nebo se přemístili do tržnice SAPA.

Obr. 3 Letecký pohled na tovární komplex v Praze 10 – Malešice. Prostory tržnice AN DONG jsou zvýrazněny černě. (<http://www.mapy.cz/>)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÁ ČÁST

4.1 Zdůvodnění tématu

S ohledem na cíle výzkumu jsme se rozhodli pro kvantitativní výzkum formou dotazníku, který byl sestaven na základě formulace dílčích cílů.

Jedním z důvodů pro výběr kvantitativního výzkumu byla početná komunita Vietnamců na území hlavního města Prahy, kde lze poměrně lehce dosáhnout početného reprezentativního vzorku respondentů.

V minulosti bylo provedeno mnoho výzkumů, které však byly orientovány spíše na zjišťování názorů majoritní společnosti na cizince nebo národnostní menšiny. Nás však zajímá zcela opačný problém, a to zjištění, jakým způsobem vnímá určitá část migrantů majoritní většinu. Může se zdát, že pokud cizinci pobývají dlouhodobě na našem území, musí mít zcela jasně kladný postoj k majoritní společnosti. Výzkum na podobné téma jsme však nikde nezaznamenali, a proto jsme se rozhodli provést výzkum, kde hlavním cílem bude zjistit, jak se dívá vietnamská komunita na majoritní většinu.

Dalším důvodem byla skutečnost, že bylo v poslední době, zvláště po vypuknutí ekonomické krize, zaznamenáno několik událostí, které mohli mít vliv na vzájemné postoje obou skupin. Především v hlavním městě Praze a její městské části Libuši se pravidelně před každými volbami konají různá populistická shromáždění různých politických skupin, které bagatelizují trestnou či jinou protiprávní činnost členů vietnamské komunity a snaží se u občanů nespokojených s bezpečností vyvolávat mnohdy až xenofobní nálady. I tyto situace mohou mít u členů vietnamské komunity svoji odezvu ve vztahu k postojům vůči členům majoritní společnosti a zároveň mohou mít vliv na snahu o plnou integraci do majoritní společnosti.

4.2 Cíle výzkumu

Základním cílem našeho výzkumu je zjistit, jaký postoj mají Vietnamci k majoritní společnosti. Dílčími cíli budou odpovědi na otázky týkající se života Vietnamců na našem území, zvláště:

- zjištění o respondentech (délka pobytu, účel pobytu, znalost českého jazyka, přátelé v majoritní společnosti, kontakty s členy majoritní společnosti);
- zjistit, zda jsou respondenti spokojeni s chováním majoritní společnosti vůči vietnamské komunitě (jak v osobní rovině, tak na úrovni státních úřadů);
- zjistit, zda by si respondenti uměli představit společný život s členem majoritní společnosti;
- zjistit, zda respondenti zažili rasově motivovaný útok ze strany majoritní většiny a v případě že ano, o jaký útok se jednalo;
- zjistit denní režim respondentů (návštěvy kulturních zařízení, pracovní doba);
- zjistit, zda zvažují reemigraci zpět do Vietnamu (možný důsledek špatných zkušeností s členy majoritní společnosti);
- zjistit zájem respondentů o možnost dvojího občanství;
- zjistit, jak respondenti vnímají dodržování lidských práv na území České republiky.

4.3 Výzkumná otázka

Jaký vztah mají členové vietnamské komunity k majoritní společnosti?

4.4 Výběr prvků do výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek bude vybrán metodou záměrného výběru (kvótní výběr).

Základní soubor:

Cizinci s legálním druhem pobytu žijící na území České republiky.

Výběrový soubor:

Cizinci starší 15 – ti let se státní příslušností VNM s legálním druhem pobytu, vyskytující se v době sběru dat v hlavním městě Praze.

Jelikož ze statistik Českého statistického úřadu víme, že mezi Vietnamci je počet mužů a žen v poměru 60/40, kvóta výběru respondentů musí být ve stejném poměru.

4.5 Metody sběru dat a průběh průzkumu

Pro náš výzkum jsme zvolili dotazník. V dotazníku hodláme použít otázky:

- uzavřené (dichotomické, trichotomické, polytomické, škálové)
- polouzavřené

Jelikož dotazník budou vyplňovat spíše Vietnamci, kteří neznají český jazyk, bude dotazník přeložen soudním tlumočnickem do vietnamského jazyka. Cizinci si tak budou moci vybrat, zda vyplní dotazník v českém, nebo vietnamském jazyce. Před začátkem výzkumu byl proveden test dotazníku na malém vzorku testovacích respondentů (10 osob), aby nám poskytli zpětnou vazbu a v případě potřeby bychom mohli ještě dotazník upravit. Zároveň jsme si také prohlédli výsledky testovacího průzkumu, zdali splnily očekávání a poskytly potřebné informace.

Výzkum probíhal mezi Vietnamci v hlavním městě Praze, konkrétně v areálu SAPA a Holešovické tržnici, v obou místech je zvýšený výskyt Vietnamců. Dotazníky budou rozdávat policisté policejního týmu Regulátor, se kterými je předjednána účast na průzkumu. Před samotným výzkumem bylo kontaktováno i občanské sdružení Klub Hanoi, které má kancelář v areálu SAPA, které mělo poskytnout podporu v usnadnění přístupu mezi Vietnamce, kteří neznají český jazyk, avšak toto sdružení odmítlo spolupráci.

Aby mohl být výzkum vypovídající, bylo zapotřebí si určit reprezentativní počet respondentů, kteří dotazník vyplní. Vzhledem k tomu, že v obou místech, kde se bude sběr dat provádět, je opravdu vysoká koncentrace Vietnamců, rozhodli jsme se pro kvótu 180 vyplněných dotazníků.

Dotazníky jsme poté zpracovali a vyhodnotili.

4.6 Způsob zpracování dat

Dotazník, jak již bylo výše uvedeno, byl rozdán 180 respondentům. Prvních pět otázek se zaměřilo na rozdělení respondentů podle různých oblastí. Otázka č. 1 měla za úkol stratifikovat respondenty podle pohlaví, aby byl potvrzen kvótní výběr, který jsme si pro daný výzkum předsevzali. Otázka č. 2 stratifikovala respondenty podle věku, možnosti jsme rozdělili do pěti možností. Otázka č. 3 stratifikovala respondenty podle dosaženého vzdělání. Otázka č. 4 stratifikovala respondenty podle druhu účelu pobytu na území České re-

publiky, tyto druhy účelu pobytu jsme převzali ze zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Otázka č. 5 stratifikovala respondenty podle délky jejich pobytu na území České republiky. Otázky č. 1 – 5 jsme vyhodnotili a data jsme zobrazili pomocí výsečových nebo sloupcových grafů. Otázky č. 6 – 20 zkoumali vztah respondentů k majoritní společnosti. Závěrečná otázka č. 21 shrnuje celkové postoje členů vietnamské komunity vůči České republice. Otázka se skládá ze dvou tabulek. V první tabulce jsou uvedena tvrzení, na která členové vietnamské komunity odpovídali. Ve druhé tabulce otázky č. 21 jsme chtěli znát názor respondentů, zda jsou v České republice dodržována základní občanská práva. Jednotlivé podotázky, týkající se jednotlivých lidských práv, jsme čerpali z Listiny základních práv a svobod.

Otázky č. 6 – 21 byly vyhodnoceny na základě získaných dat a to pomocí metody Testu dobré schody Chí-kvadrát, který ověřuje, „zda četnosti, které byly získány měřením v realitě, se odlišují od teoretických četností, které odpovídají dané nulové hypotéze“ (Chráska, 2008, s. 71). Nulová hypotéza bude u všech otázek testována na hladině významnosti 0,05, což znamená, že pravděpodobnost chyby je na hodnotě 5%.

<i>Odpovědi(n)</i>	<i>P</i>	<i>O</i>	<i>P – O</i>	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
1					
2					
3					
4					
5					
6					
	Σ_1	Σ_2			$\Sigma \chi^2$

Tab. VI Princip testu dobré schody chí-kvadrát (Chráska, 2008, s. 72)

Tabulku V budeme používat na výpočet testu dobré schody chí-kvadrát, kde:

P = pozorovaná četnost

O = očekávaná četnost (*počet respondentů · počet odpovědí*) je četnost, která odpovídá nulové hypotéze

Σ_1 = součet pozorovaných četností (počet respondentů)

Σ_2 = součet očekávaných četností (počet respondentů)

O přijetí nebo odmítnutí hypotéz rozhodneme na základě testování nulové hypotézy. K tomuto účelu se zpravidla vypočítává tzv. testové kritérium, což je určitá číselná charakteristika odvozená ze zjištěných dat. U testu dobré shody chí-kvadrát je testovým kritériem hodnota

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

kde χ^2 je testové kritérium chí-kvadrát. Tato hodnota je ukazatelem rozdílu mezi pozorovanou a očekávanou četností. Při rozhodování o platnosti nulové hypotézy zpravidla postupujeme tak, že vypočítanou hodnotu testového kritéria srovnáváme s tzv. *kritickou hodnotou*, kterou lze nalézt ve statistických tabulkách. Příslušnou kritickou hodnotu hledáme vždy pro určitou (zvolenou) hladinu významnosti a určitý počet stupňů volnosti. Počet stupňů volnosti f zde závisí na počtu řádků v tabulce n (počet odpovědí), kdy

$$f = n - 1$$

v našem případě tedy bude f v hodnotách 1 – 5. Počet stupňů volnosti je počet řádků tabulky, kterým by bylo možno teoreticky přiřknout libovolnou hodnotu a přitom dodržet stanovený sloupcový součet. Ve statistických tabulkách zjišťujeme, jaká je kritická hodnota chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a určené stupně volnosti

$$\chi^2_{0,05}(f) =$$

Z vypočítaných hodnot porovnáme testové kritérium chí-kvadrát a kritickou hodnotu chí-kvadrát. V případě, že χ^2 je větší nebo minimálně rovno $\chi^2_{0,05}(f)$, odmítáme nulovou hypotézu. V případě, že χ^2 je menší než $\chi^2_{0,05}(f)$, přijímáme nulovou hypotézu. (Chráška, 2008, s. 71 – 73)

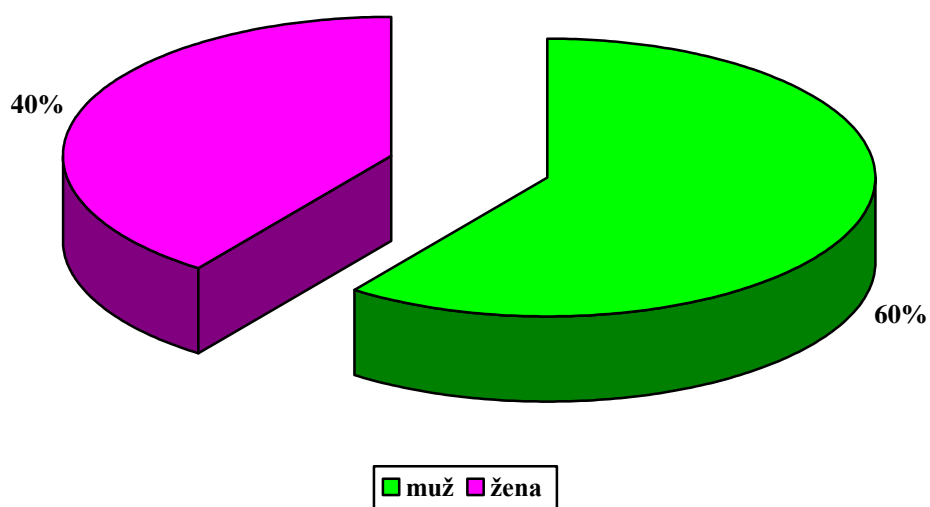
V tabulce VI jsme uvedli kritické hodnoty chí-kvadrát, které se vztahují k našemu dotazníku. Data byla zobrazována pomocí výsečových grafů. Pracovali jsme s programem Microsoft Office Excel 2007.

f	$\chi^2_{0,05}(f)$
1	3,841
2	5,991
3	7,815
4	9,488
5	11,070

Tab. VII Kritické hodnoty testového kritéria chí-kvadrát (Chráska, 2008, s. 248)

5 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

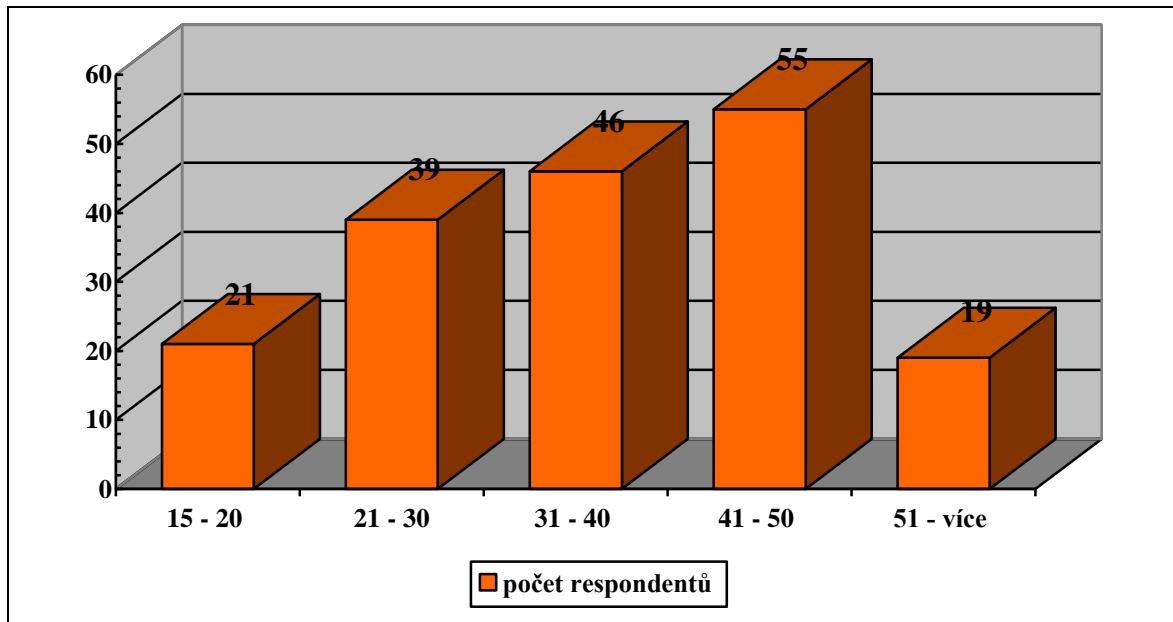
1. Stratifikace respondentů dle pohlaví

Graf 4 Stratifikace respondentů dle pohlaví

Dotazník vyplnilo 108 mužů a 72 žen, čímž jsme splnily záměr kvótního výběru, stanovený před započítáním výzkumu.

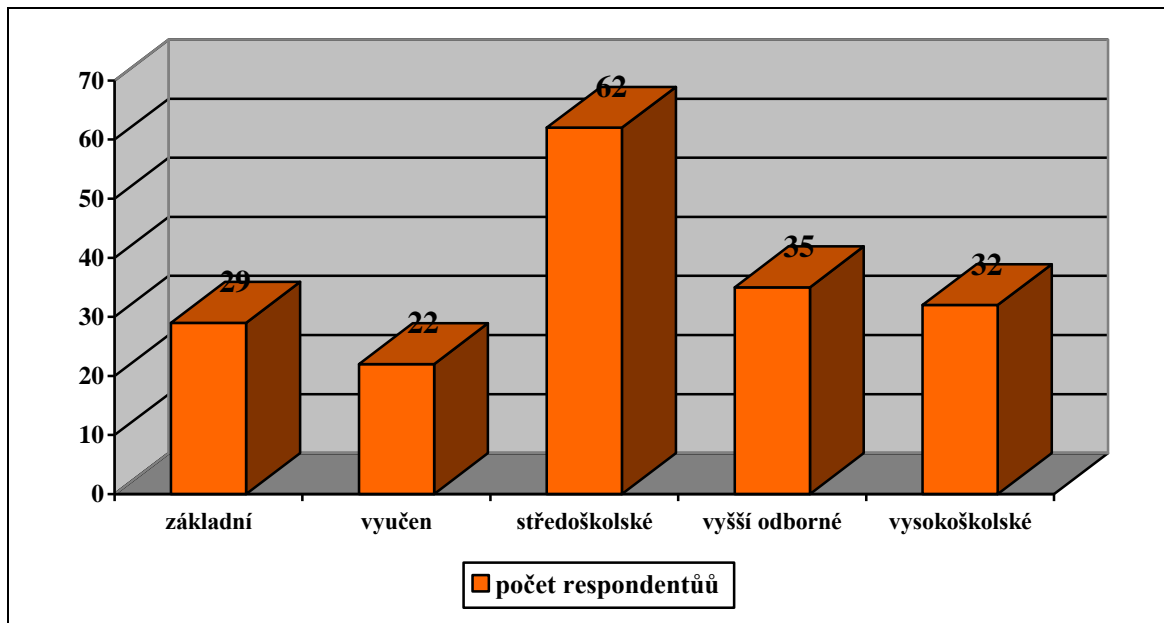
2. Stratifikace respondentů dle věku

Graf 5 Stratifikace respondentů podle věku

V dotazníku bylo provedeno rozdělení respondentů podle jejich věku. Dotazník vyplnilo 21 respondentů ve věkovém rozmezí 15 – 20 let, což představuje podíl 12% respondentů, 39 respondentů ve věkovém rozmezí 21 – 30 let, tedy podíl 22 % respondentů, ve věkovém rozmezí 31 – 40 let vyplnilo dotazník 46 respondentů, tedy 25%. Nejvíce respondentů, kteří vyplnili dotazník, bylo ve věkovém rozmezí 41 – 50 let, 55 respondentů představuje podíl 30%, naopak nejméně respondentů bylo ve věku nad 51 let, a to 19, což představovalo podíl 11%.

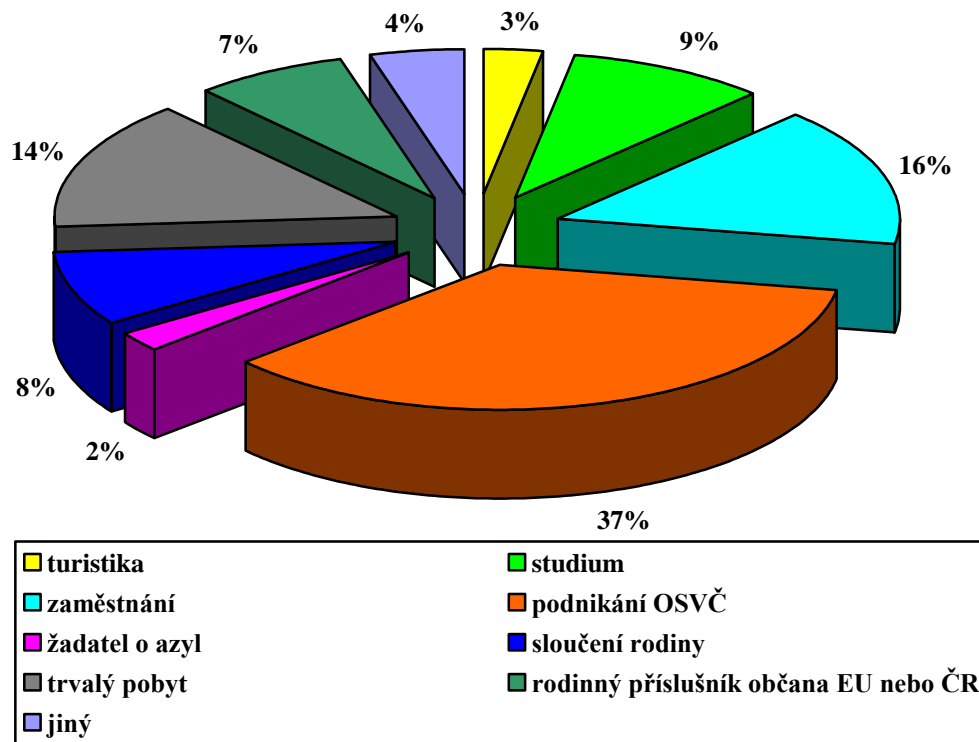
3. Vzdělání respondentů

Graf 6 Dosažené vzdělání respondentů

Další stratifikační otázkou bylo vzdělání respondentů. 29 respondentů uvedlo, že má základní vzdělání, což představuje 16%, 22 respondentů uvedlo, že je vyučeno, 12%. Početně největší skupinou, která vyplnila dotazník, bylo respondentů se středoškolským vzděláním, a to 62, tedy podíl 35%. Vyšší odborné vzdělání uvedlo 35 respondentů, což činilo 19% z celkového počtu, a vysokoškolské vzdělání uvedlo 32 respondentů, což představovalo podíl 18% všech respondentů.

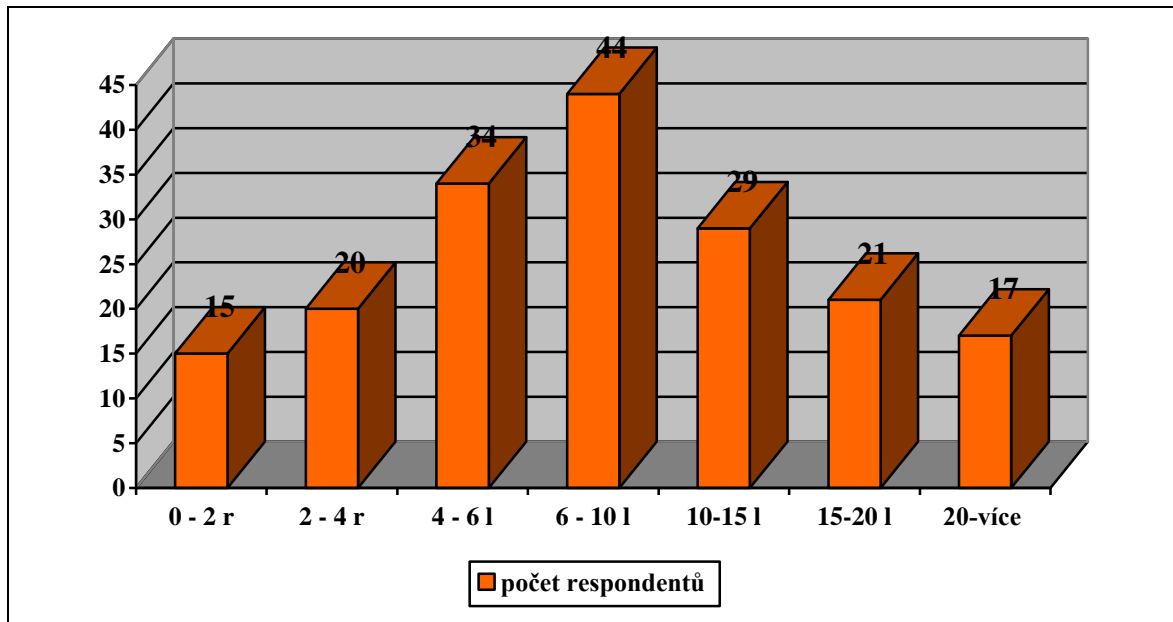
4. Stratifikace podle účelu pobytu respondentů na území České republiky

Graf 7 Stratifikace podle účely pobytu respondentů na území České republiky

V otázce č. 4 jsme provedli rozdělení členů vietnamské komunity podle účelu pobytu na území ČR. 5 respondentů pobývalo na území jako turisté, 17 respondentů označilo jako účel svého pobytu na území studium, 28 respondentů uvedlo, že mají účel pobytu zaměstnání. Nejvíce respondentů, tedy 64, uvedlo, že účel pobytu mají podnikání jako OSVČ, 4 respondenti byli žadatelé o azyl, 15 respondentů uvedlo jako účel pobytu sloučení rodiny. Trvalý pobyt jako svůj účel pobytu uvedlo 26 respondentů, 13 respondentů bylo rodinnými příslušníky občana EU nebo ČR a 8 respondentů uvedlo jako účel pobytu jiný než ten, který byl v ostatních možnostech.

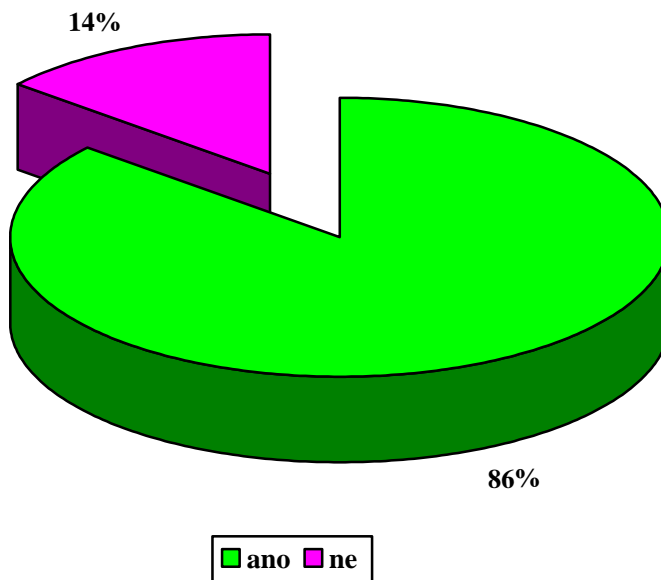
5. Stratifikace podle délky pobytu respondentů na území České republiky

Graf 8 Stratifikace podle délky pobytu respondentů na území ČR

Další otázkou jsme se dotazovali, jak dlouho respondenti pobývají na území České republiky. 15 respondentů, tedy 8% z celkového počtu, uvedlo, že na území žijí do dvou let, 20 respondentů, což představuje 11%, na území žije 2 – 4 roky, 34 respondentů, 19% ze všech dotázaných, na území žije 4 – 6 let. Nejvíce respondentů, 44 osob, což činilo 25% všech respondentů, na území žije 6 – 10 let. 16% respondentů, což byla 29 osob, na území pobývá 10 – 15 let, dalších 21 respondentů, v přepočtu 12%, na území žije 15 – 20 let a zbylých 17 respondentů, což odstavovalo 9% z celkového počtu, na území žije více než 20 let.

6. Je Česká republika první evropskou zemí, kde žijete?

Graf 9 Vyhodnocení otázky č. 6

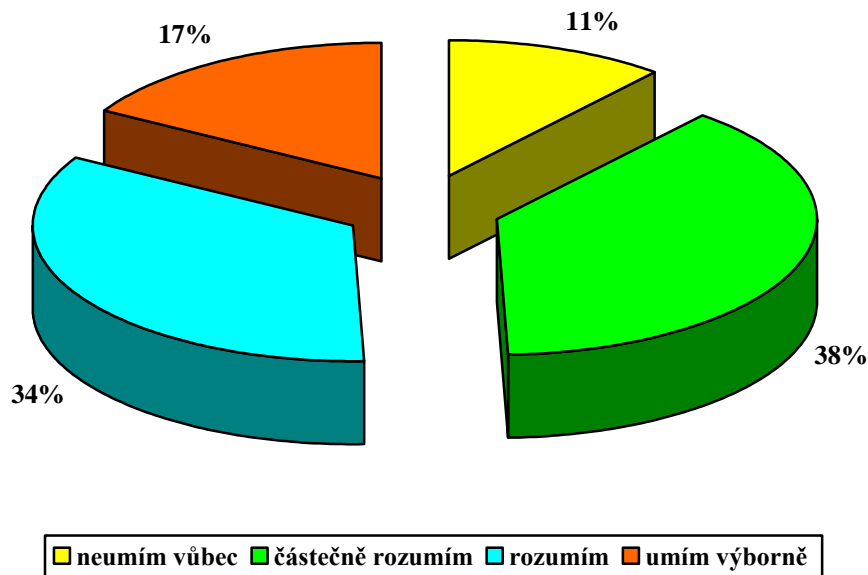
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

V otázce č. 6 jsme zjišťovali, zdali je Česká republika první evropskou zemí, kde respondenti žijí. 155 respondentů odpovědělo, že ano, 25 respondentů odpovědělo, že ne.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 93,888$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(1)=3,841$ byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(1)=3,841$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

7. Jaké máte znalosti českého jazyka?

Graf 10 Vyhodnocení otázky č. 7

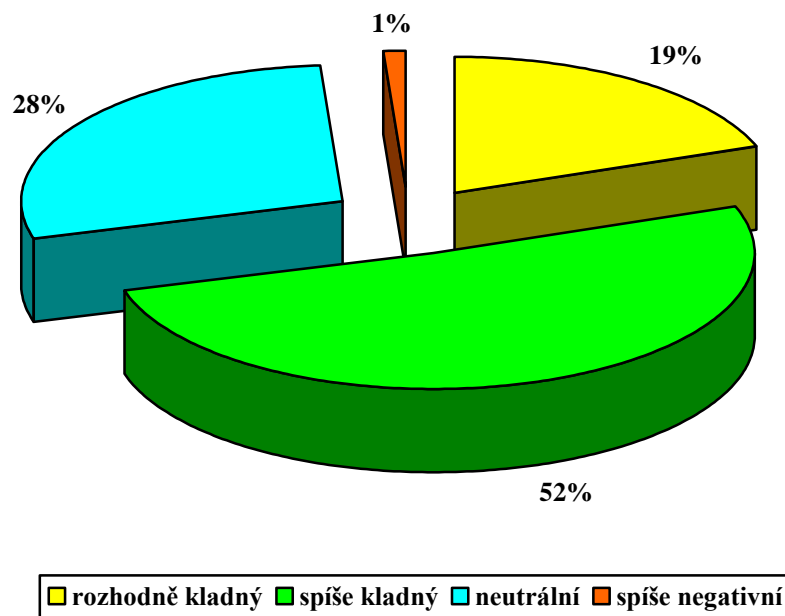
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Otázka č. 7 zjišťovala u respondentů, jaké mají znalosti českého jazyka. 20 respondentů uvedlo, český jazyk neumí vůbec, 69 respondentů českému jazyku částečně rozumí, 61 respondentů uvedlo, že českému jazyku rozumí a 30 respondentů odpovědělo, že český jazyk umí výborně.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 37,376$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(3) = 7,815$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(3) = 7,815$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

8. Jaký máte postoj k Čechům?

Graf 11 Vyhodnocení otázky č. 8

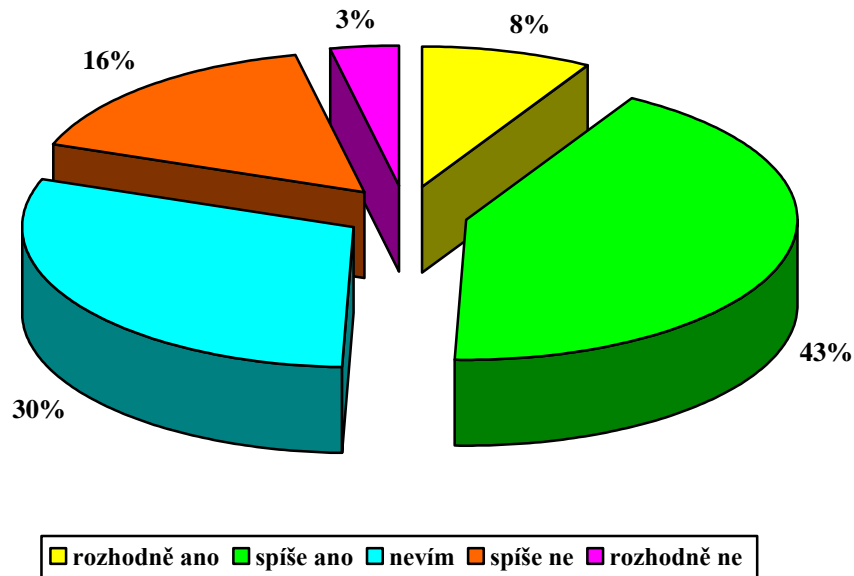
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Jednou z hlavních otázek, vztahujících se jak k tématu samotné bakalářské práce, ale i k hlavnímu cíli empirické části, byla otázka týkající se postoje členů vietnamské komunity k členům majoritní společnosti. 35 respondentů uvedlo, že má k Čechům rozhodně kladný postoj, 92 respondentů má k Čechům spíše kladný postoj, 51 respondentů uvedlo svůj postoj k Čechům jako neutrální, 2 respondenti odpověděli, že k Čechům mají spíše negativní postoj a 0 respondentů uvedlo, že má k Čechům rozhodně negativní postoj.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 93,168$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(3)=7,815$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(3)=7,815$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

9. Jste spokojený (á) s chováním Čechů vůči vietnamské komunitě?

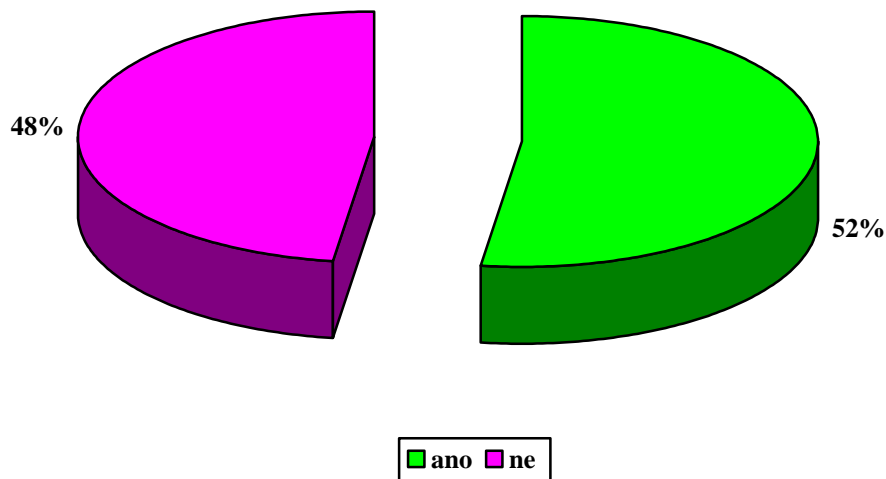
Graf 12 Vyhodnocení otázky č. 9

H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Další z otázek významně spojených s postoji vietnamské komunity vůči majoritní společnosti byla otázka, zdali jsou respondenti spokojeni s chováním majoritní společnosti vůči vietnamské komunitě. 15 respondentů odpovědělo, že jsou rozhodně spokojeni s chováním Čechů vůči vietnamské komunitě, 76 respondentů je spíše spokojeno, 54 respondentů odpovědělo, že neví, 29 respondentů je spíš nespokojeno a 6 respondentů uvedlo, že je rozhodně nespokojeno s chováním Čechů vůči vietnamské komunitě.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 92,051$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4)=9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4)=9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

10. Stýkáte se v soukromí osobně s Čechy?*Graf 13 Vyhodnocení otázky č. 10*

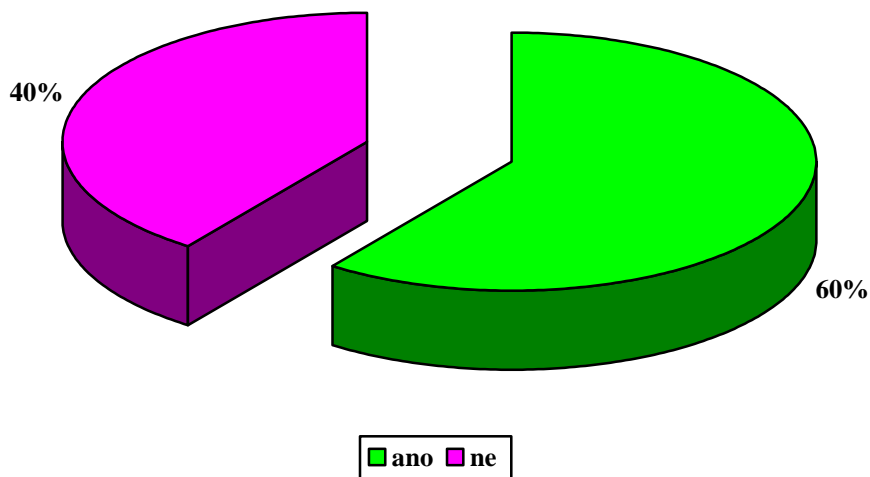
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

V procesu integrace cizinců do majoritní společnosti je důležitý osobní kontakt mezi oběma skupinami. Otázka č. 10 se právě zaměřila na zjištění, zda se členové vietnamské komunity v soukromí stýkají s členy majoritní společnosti. 94 respondentů odpovědělo, že se v soukromí stýká s Čechy, 86 respondentů odpovědělo, že se v soukromí s Čechy nestýká.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 0,354$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(1)=3,841$ byla přijata nulová hypotéza - $\chi^2 < \chi^2_{0,05}(1)=3,841$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty neexistuje statisticky významný rozdíl.

11. Máte přátele mezi Čechy?

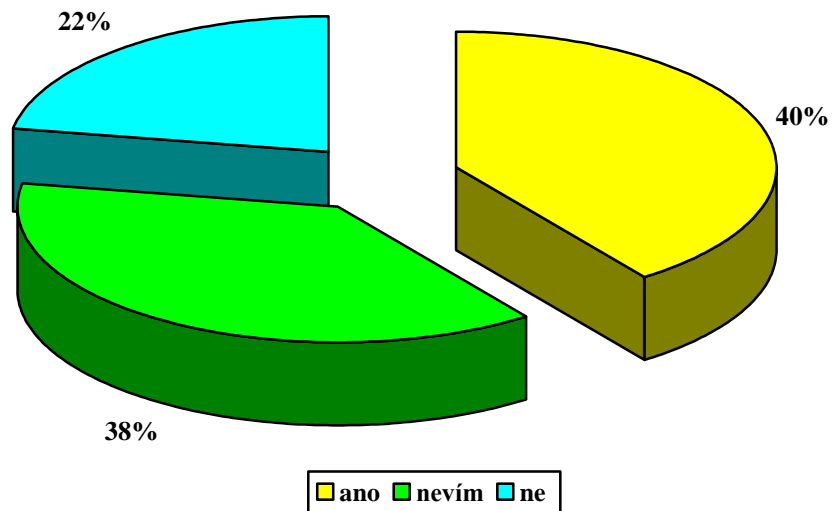
Graf 14 Vyhodnocení otázky č. 11

H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

V otázce č. 11 jsme u respondentů zjišťovali, zda mají mezi členy majoritní společnosti přátele. 108 respondentů odpovědělo, že má mezi Čechy přátele, naopak 72 respondentů odpovědělo, nemá mezi Čechy přátele.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 7,2$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(1)=3,841$ byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(1)=3,841$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

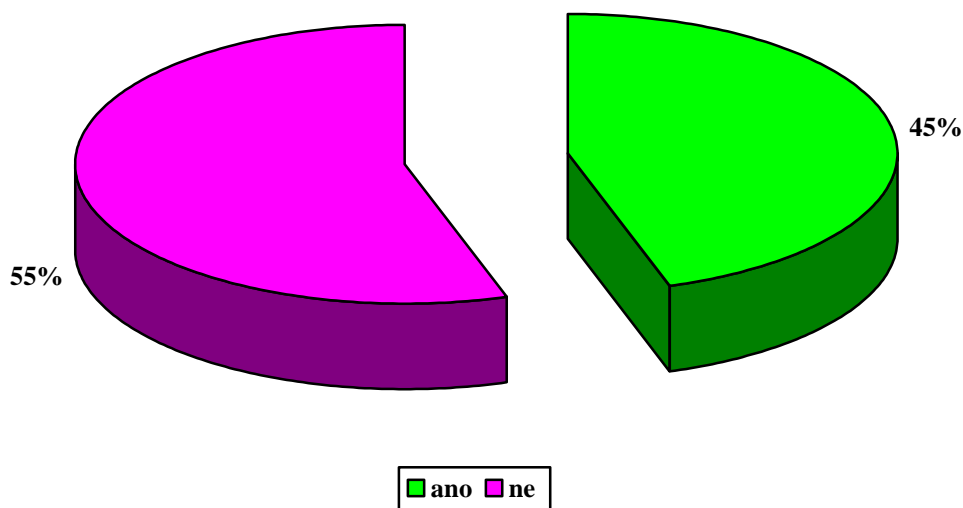
12. Dovedete si představit, že by Vaším partnerem byl Čech/Češka?*Graf 15 Vyhodnocení otázky č. 12*

H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Otázka č. 12 zjišťovala u respondentů, zda-li by si dovedli představit za partnera člena majoritní společnosti. 72 respondentů odpovědělo, že si dovede představit za svého partnera člena majoritní společnosti, 68 respondentů odpovědělo, že neví, a 40 respondentů uvedlo, že si nedovede představit jako svého partnera člena majoritní společnosti.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 10,132$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(2) = 5,991$ byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(2) = 5,991$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

13. Zažil (a) jste někdy Vy nebo někdo z vašich blízkých rasově motivovaný útok?*Graf 16 Vyhodnocení otázky č. 13*

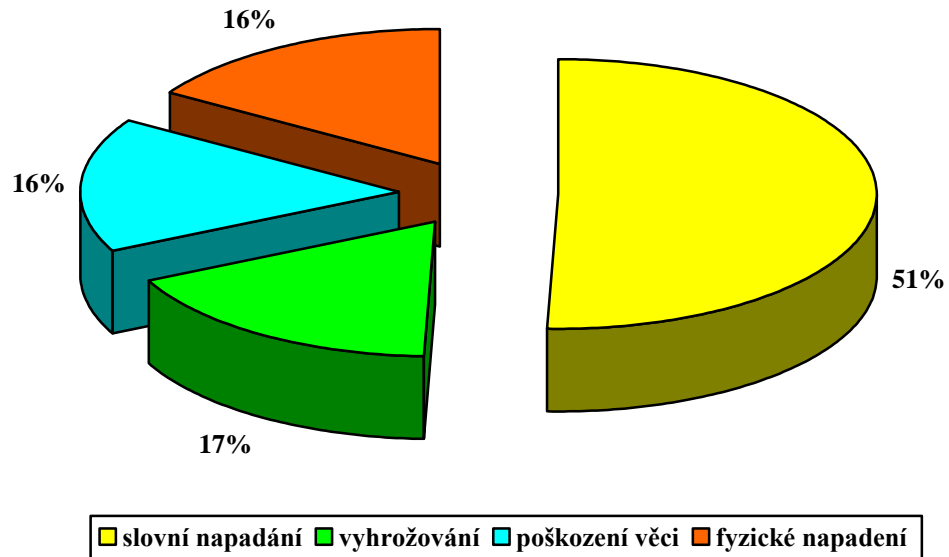
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

V otázce č. 13 jsme se respondentů ptali, zda oni sami nebo jejich blízcí zažili rasově motivovaný útok. 81 respondentů odpovědělo kladně a 99 respondentů odpovědělo záporně.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 1,8$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(1)=3,841$ byla přijata nulová hypotéza - $\chi^2 < \chi^2_{0,05}(1)=3,841$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty neexistuje statisticky významný rozdíl.

14. Pokud byla vaše odpověď ano, o jaký rasově motivovaný útok se jednalo?

Graf 17 Vyhodnocení otázky č. 14

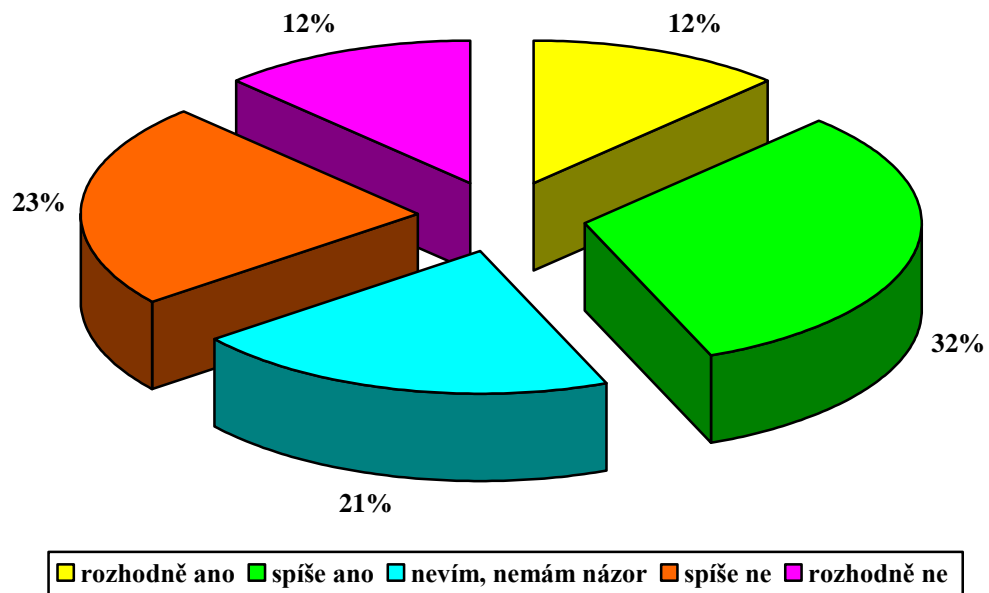
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Otázka č. 14 je doplňující otázkou na kladnou odpověď předcházející otázky. V případě, že respondent zažil rasistický útok, ptali jsme se respondentů, o jaký druh útoku šlo. 41 respondentů odpovědělo, že šlo o slovní napadání, 14 respondentů uvedlo, že šlo o vyhrožování, u 13 respondentů byla odpověď, že došlo k poškození věci, a 13 respondentů zažilo fyzické napadení.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 28,381$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(3) = 7,815$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(3) = 7,815$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

15. Snaží se podle Vás orgány státní moci pomáhat vietnamské komunitě v začlenění do společnosti?

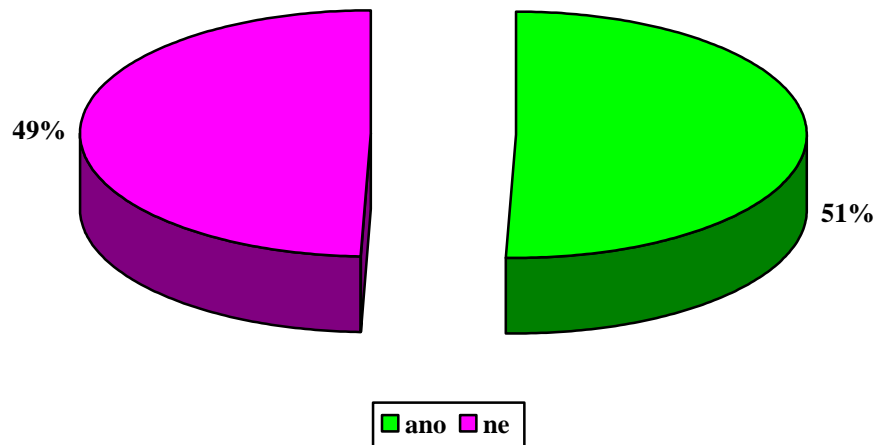
Graf 18 Vyhodnocení otázky č. 15

H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

V otázce č. 15 jsme chtěli zjistit, jaký mají názor respondenti k funkci státních orgánů, zda se snaží pomáhat vietnamské komunitě v začlenění do společnosti. 22 respondentů odpovědělo, že rozhodně ano, 57 respondentů odpovědělo, že spíše ano, 37 respondentů nemělo na danou otázku svůj názor, 42 respondentů odpovědělo, že spíše ne, a 22 respondentů odpovědělo, že rozhodně ne.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 24,165$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4) = 9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4) = 9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

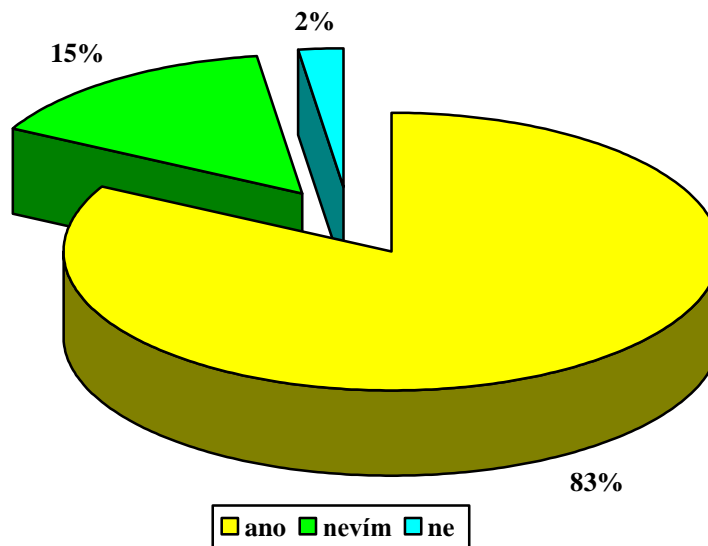
16. Navštěvujete v České republice kulturní zařízení (kina, divadla, atd.)?*Graf 19 Vyhodnocení otázky č. 16*

H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Otázka č. 16 zkoumá, zda respondenti navštěvují v České republice kulturní zařízení, jakými jsou kina, divadla, atd. Zatímco 91 respondentů odpovědělo, že v České republice navštěvuje kulturní zařízení, 89 respondentů nenavštěvuje žádná kulturní zařízení.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 0,022$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(1)=3,841$ byla přijata nulová hypotéza - $\chi^2 < \chi^2_{0,05}(1)=3,841$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty neexistuje statisticky významný rozdíl.

17. Máte v České republice lepší životní podmínky než ve Vietnamu?*Graf 20 Vyhodnocení otázky č. 17*

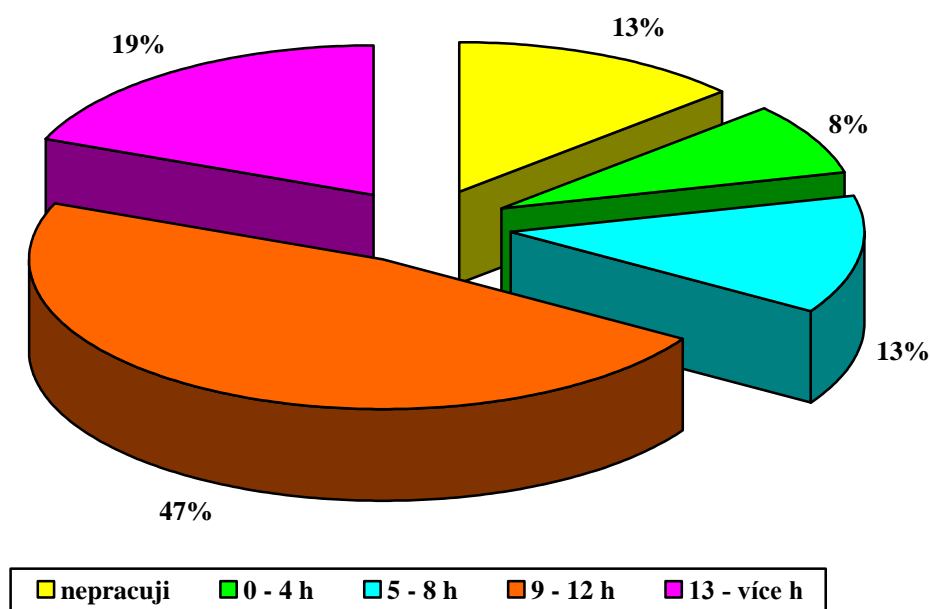
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

V otázce č. 17 jsme se respondentů ptali, zdali mají v České republice lepší životní podmínky než ve Vietnamu. Dobré životní podmínky jsou jednou z nejdůležitějších stránek života každého člověka, ještě větší význam hrají v otázce migrace, neboť většina migrantů opouští svoji rodnou zemi právě kvůli zajištění si lepších životních podmínek. 149 respondentů na otázku odpovědělo, že má v České republice lepší životní podmínky než ve Vietnamu, 27 respondentů odpovědělo, že neví, a 4 respondenti odpověděli, že v České republice nemají lepší životní podmínky než ve Vietnamu.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 202,432$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(2)=5,991$ byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(2)=5,991$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

18. Pokud vykonáváte pracovní činnost, jaký čas při ní denně strávíte?

Graf 21 Vyhodnocení otázky č. 18

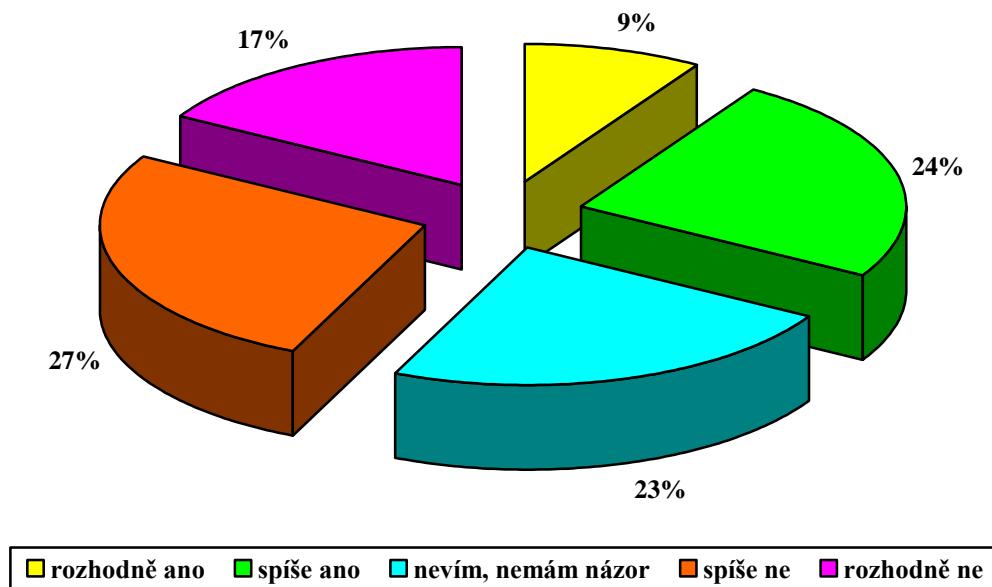
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Obecně panuje názor, že členové vietnamské komunity stráví při práci mnoho času. Otázka č. 18 zkoumá, jaký časový úsek denně respondenti stráví při pracovní činnosti. 24 respondentů odpovědělo, že nepracuje, 14 respondentů stráví denně při pracovní činnosti 0 – 4 hodin, 23 respondentů stráví při pracovní činnosti denně 5 – 8 hodin, 85 respondentů stráví při práci 9 – 12 hodin denně, a 34 respondentů stráví denně při práci dokonce více než 13 hodin.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 88,943$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4) = 9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4) = 9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

19. Zvažujete v budoucnosti trvalý návrat do Vietnamu?

Graf 22 Vyhodnocení otázky č. 19

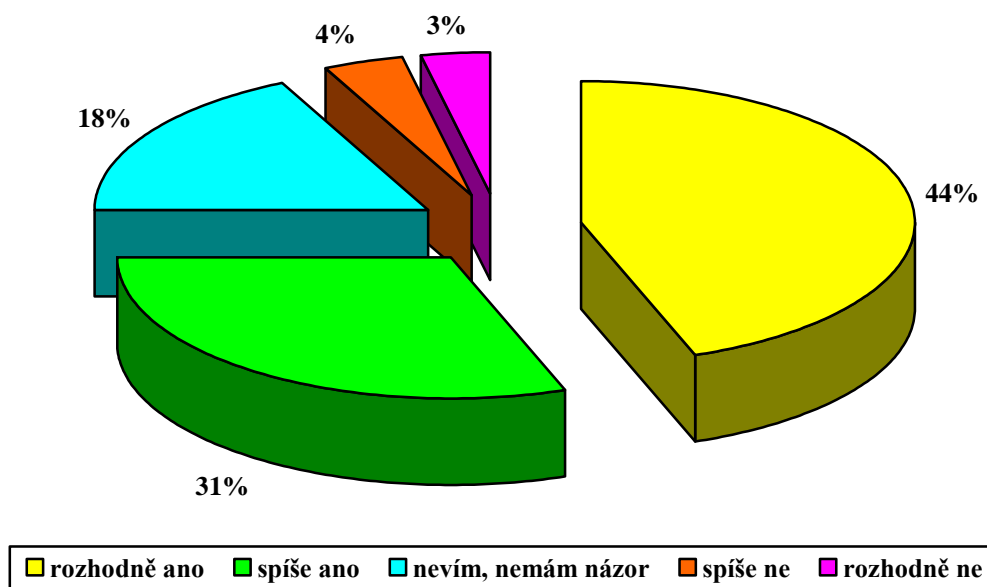
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Otázka č. 19 se zabývá zjištěním, zda respondenti plánují v budoucnosti reemigraci zpět do Vietnamu. 16 respondentů odpovědělo, že rozhodně ano, 44 respondentů odpovědělo, že spíše ano, 42 respondentů odpovědělo, že neví či nemá názor na uvedenou otázku. 48 respondentů odpovědělo, že spíše ne, a 30 respondentů odpovědělo, že rozhodně neplánují v budoucnosti trvalý návrat do Vietnamu.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 18,888$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4)=9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4)=9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

20. Pokud by byl schválen zákon o dvojím občanství, zvažoval (a) byste možnost mít občanství Vietnamu i České republiky?

Graf 23 Vyhodnocení otázky č. 20

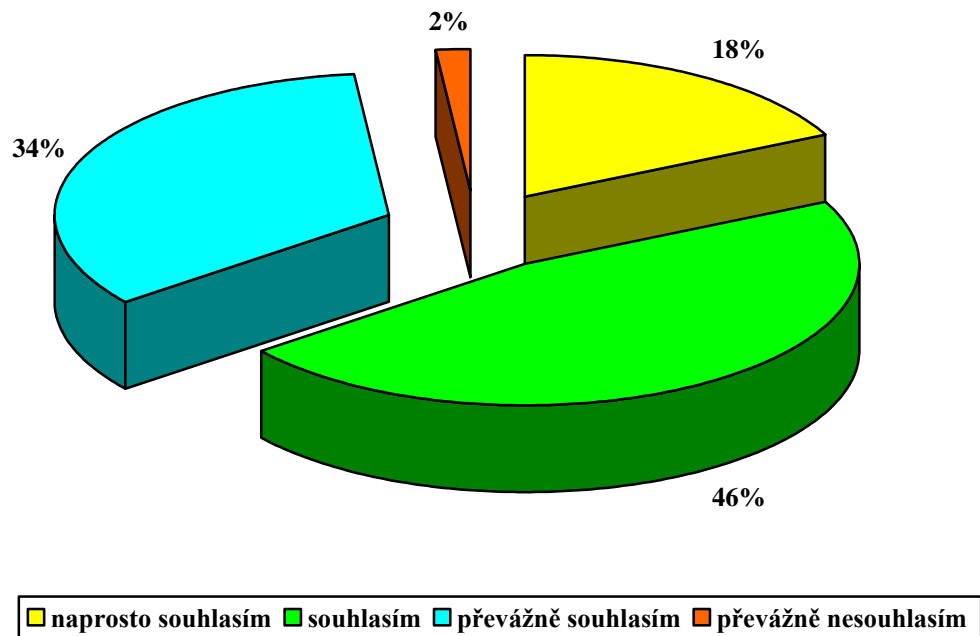
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Současná právní úprava neumožňuje členům vietnamské komunity mít souběžně občanství Vietnamu i občanství České republiky, protože pro získání českého občanství by se museli nejdříve právně vyvázat z občanství vietnamského, což je pro mnoho Vietnamců nepřijatelné. Avšak v současné době je projednáván návrh změny zákona o státním občanství, aby mohli cizinci trvale usazení na našem území mít vedle původního i občanství České republiky. Proto nás zajímalo, jak budou respondenti odpovídat na otázku týkající se možnosti získání dvojího občanství. 80 respondentů odpovědělo, že by rozhodně zvažovalo možnost získání dvojího občanství, 55 respondentů odpovědělo, že spíše ano, 32 respondentů nevědělo či na otázku nemělo vlastní názor. 7 respondentů uvedlo, že spíše ne a jen 6 respondentů odpovědělo, že by možnost dvojího občanství rozhodně odmítlo.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 112,609$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4) = 9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4) = 9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. tvrzení č. 1 – Česká republika je demokratickou zemí

Graf 24 Vyhodnocení otázky č. 21 – tvrzení č. 1

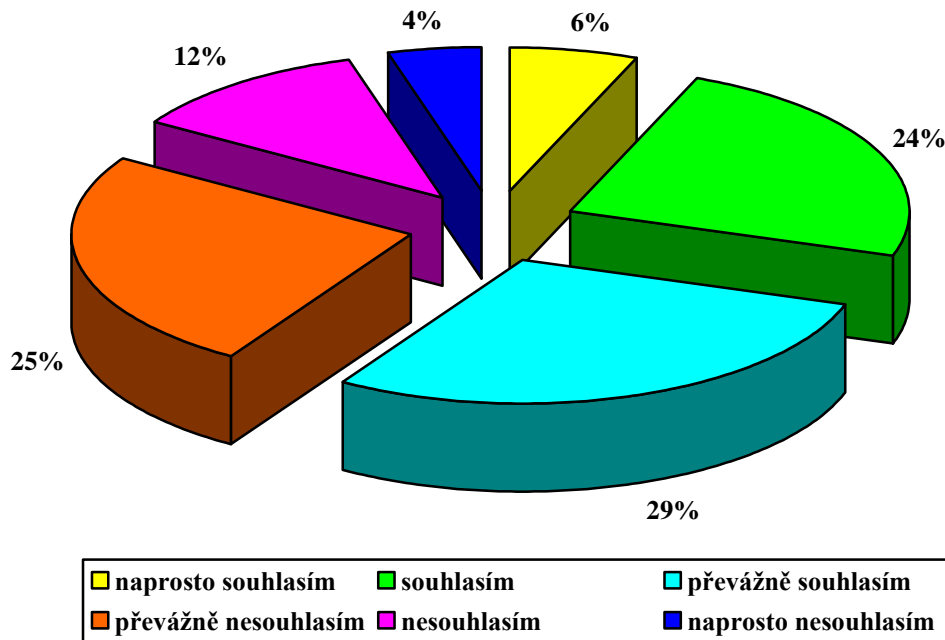
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na tvrzení č. 1 odpovědělo 32 respondentů, že naprosto souhlasí, 84 respondentů s tvrzením souhlasilo, 61 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 3 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 0 respondentů nesouhlasilo, a 0 respondentů na tvrzení odpovědělo, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 82,443$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(3)=7,815$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(3)=7,815$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. tvrzení č. 2 – Většina Čechů je vůči cizincům tolerantní

Graf 25 Vyhodnocení otázky č. 21 – tvrzení č. 2

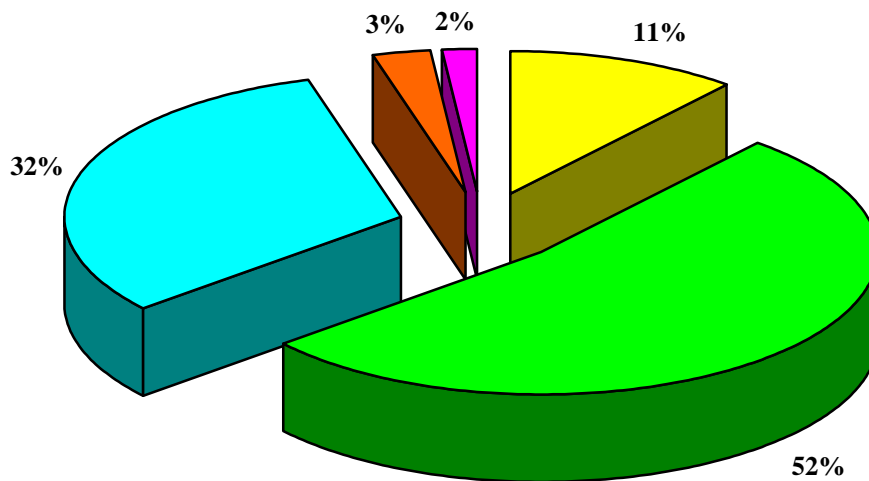
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na tvrzení č. 2 odpovědělo 11 respondentů, že naprosto souhlasí, 43 respondentů s tvrzením souhlasilo, 52 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 45 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 21 respondentů nesouhlasilo, a 8 respondentů na tvrzení odpovědělo, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 60,132$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. tvrzení č. 3 – V České republice se dodržují lidská práva

■ naprosto souhlasím
 ■ souhlasím
 ■ převážně souhlasím
 ■ převážně nesouhlasím
 ■ nesouhlasím

Graf 26 Vyhodnocení otázky č. 21 – tvrzení č. 3

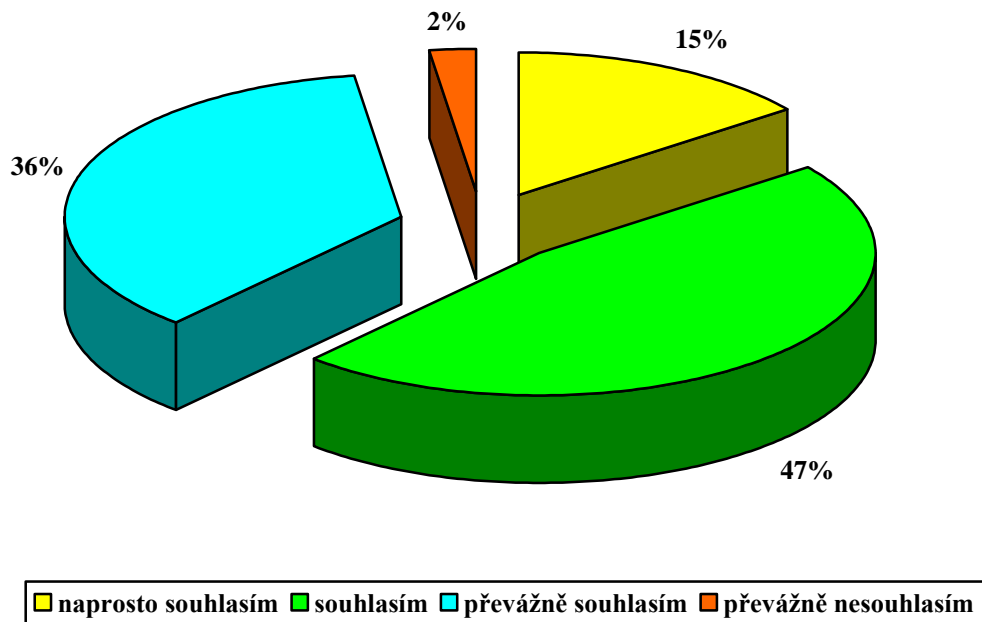
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na tvrzení č. 3 odpovědělo 20 respondentů, že naprosto souhlasí, 95 respondentů s tvrzením souhlasilo, 57 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 5 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 3 respondenti nesouhlasili, a 0 respondentů na tvrzení odpovědělo, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 172,999$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4)=9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4)=9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. tvrzení č. 4 – V České republice platí svoboda vyzvání

Graf 27 Vyhodnocení otázky č. 21 – tvrzení č. 4

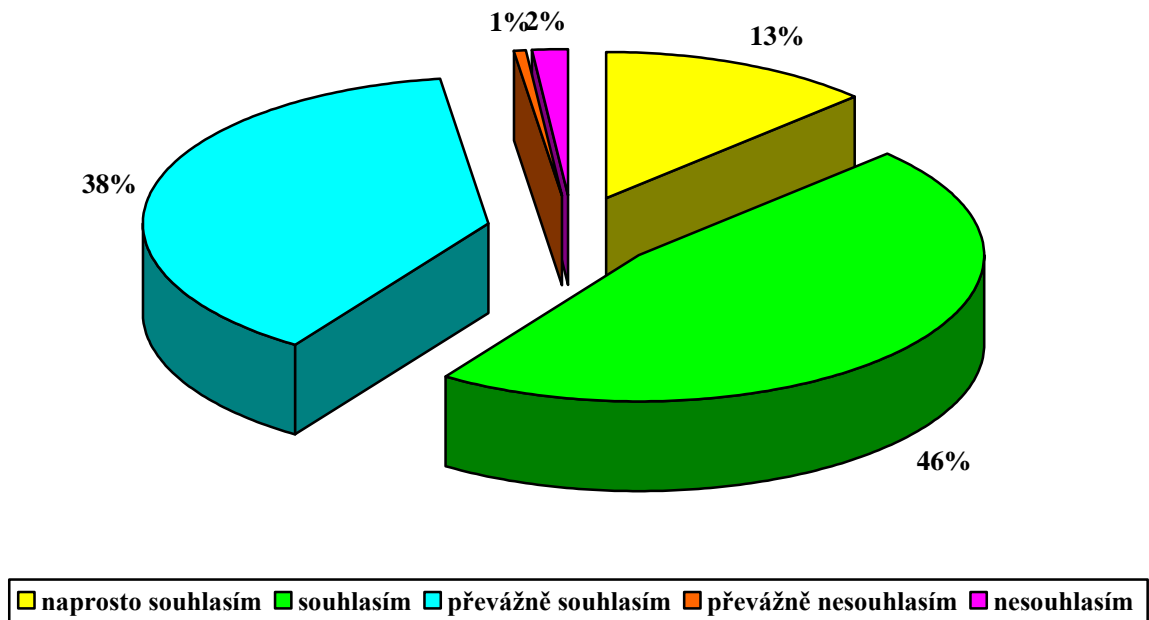
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na tvrzení č. 4 odpovědělo 26 respondentů, že naprosto souhlasí, 83 respondentů s tvrzením souhlasilo, 67 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 4 respondenti odpověděli, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 0 respondentů nesouhlasilo, a 0 respondentů na tvrzení odpovědělo, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 88,22$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(3)=7,815$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(3)=7,815$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. V České republice jsou dodržována má práva na důstojný život

Graf 28 Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na důstojný život

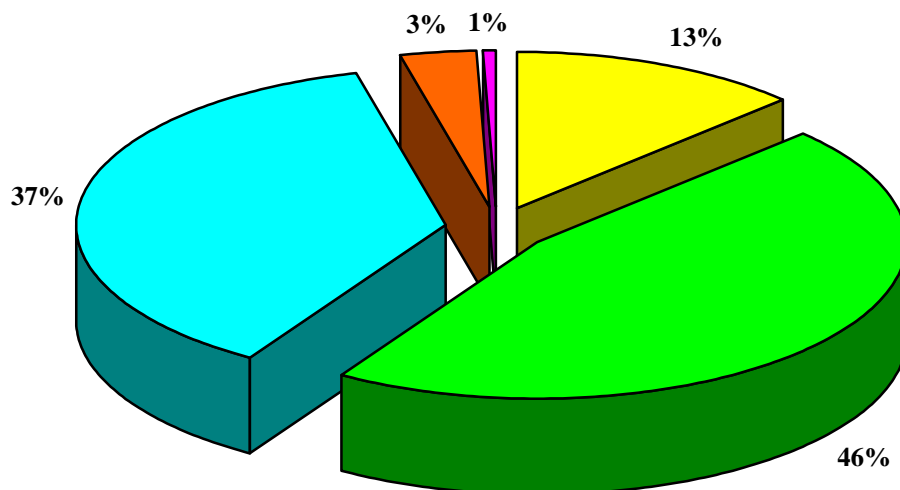
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na otázku, zda je v ČR dodržováno právo na důstojný život, odpovědělo 23 respondentů, že naprosto souhlasí, 84 respondentů s tvrzením souhlasilo, 69 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 1 respondent odpověděl, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 3 respondenti nesouhlasili, a 0 respondentů na tvrzení odpovědělo, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 163,221$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4) = 9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4) = 9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. V České republice jsou dodržována má práva na svobodu projevu

■ naprosto souhlasím ■ souhlasím ■ převážně souhlasím ■ převážně nesouhlasím ■ nesouhlasím

Graf 29 Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na svobodu projevu

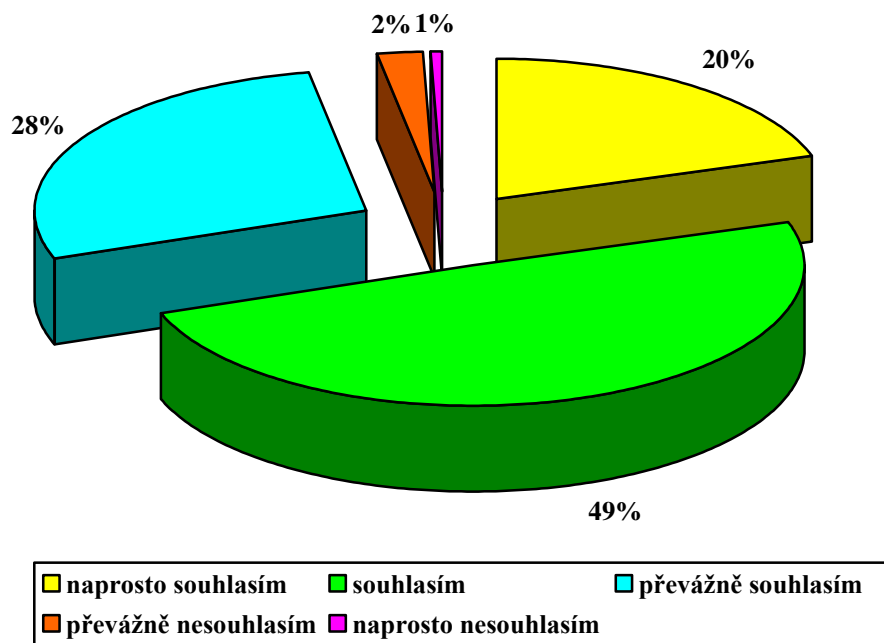
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na otázku, zda je v ČR dodržováno právo na svobodu projevu, odpovědělo 23 respondentů, že naprosto souhlasí, 83 respondentů s tvrzením souhlasilo, 67 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 6 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 1 respondent nesouhlasil, a 0 respondentů na tvrzení odpovědělo, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 151,776$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4)=9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4)=9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. V České republice jsou dodržována má práva na náboženské vyznání

Graf 30 Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na náboženské vyznání

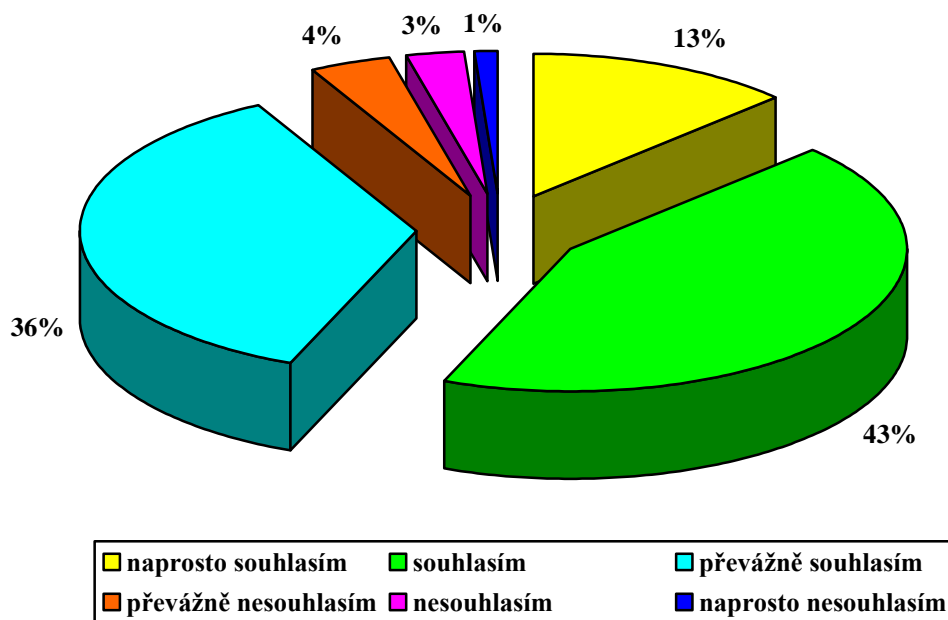
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na otázku, zda je v ČR dodržováno právo na náboženské vyznání, odpovědělo 36 respondentů, že naprosto souhlasí, 89 respondentů s tvrzením souhlasilo, 50 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 4 respondenti odpověděli, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 0 respondentů nesouhlasilo, a 1 respondent na tvrzení odpověděl, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 149,942$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4)=9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4)=9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. V České republice jsou dodržována má práva na svobodu pohybu a pobytu

Graf 31 Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na svobodu pohybu a pobytu

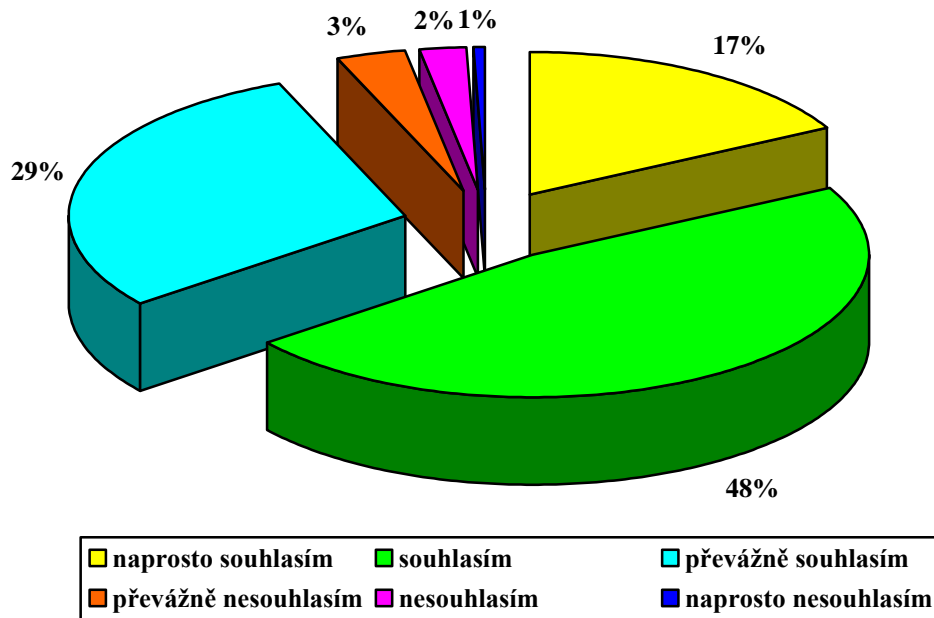
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na otázku, zda je v ČR dodržováno právo na svobodu pohybu a pobytu, odpovědělo 23 respondentů, že naprosto souhlasí, 78 respondentů s tvrzením souhlasilo, 65 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 7 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 5 respondentů nesouhlasilo, a 2 respondenti na tvrzení odpověděli, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 183,865$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. V České republice jsou dodržována má práva na informace

Graf 32 Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na informace

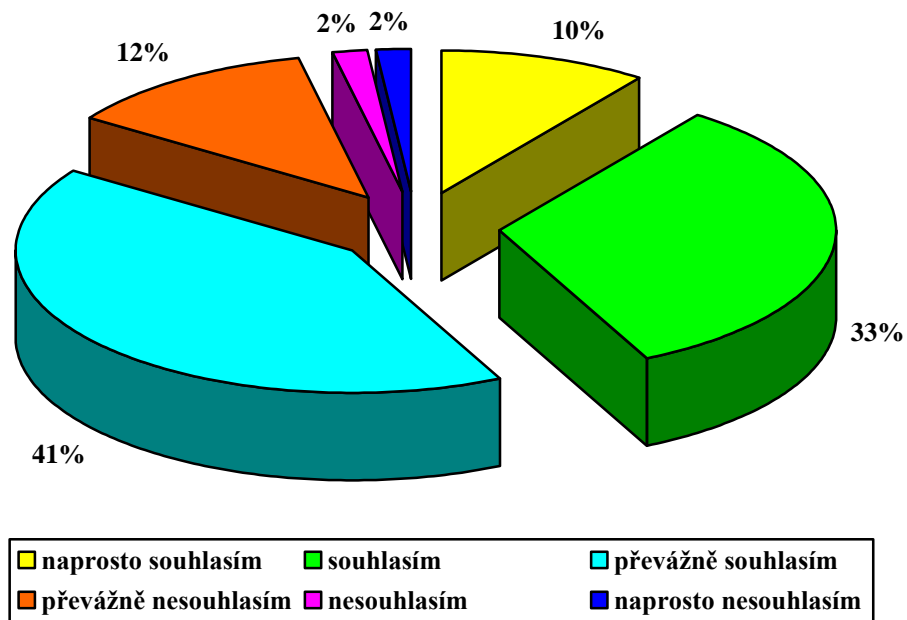
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na otázku, zda je v ČR dodržováno právo na informace, odpovědělo 31 respondentů, že naprosto souhlasí, 85 respondentů s tvrzením souhlasilo, 53 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 6 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 1 respondent nesouhlasil, a 1 respondent na tvrzení odpověděl, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 188,265$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. V České republice jsou dodržována má práva vyjadřovat své názory

Graf 33 Vyhodnocení otázky č. 21 – právo vyjadřovat své názory

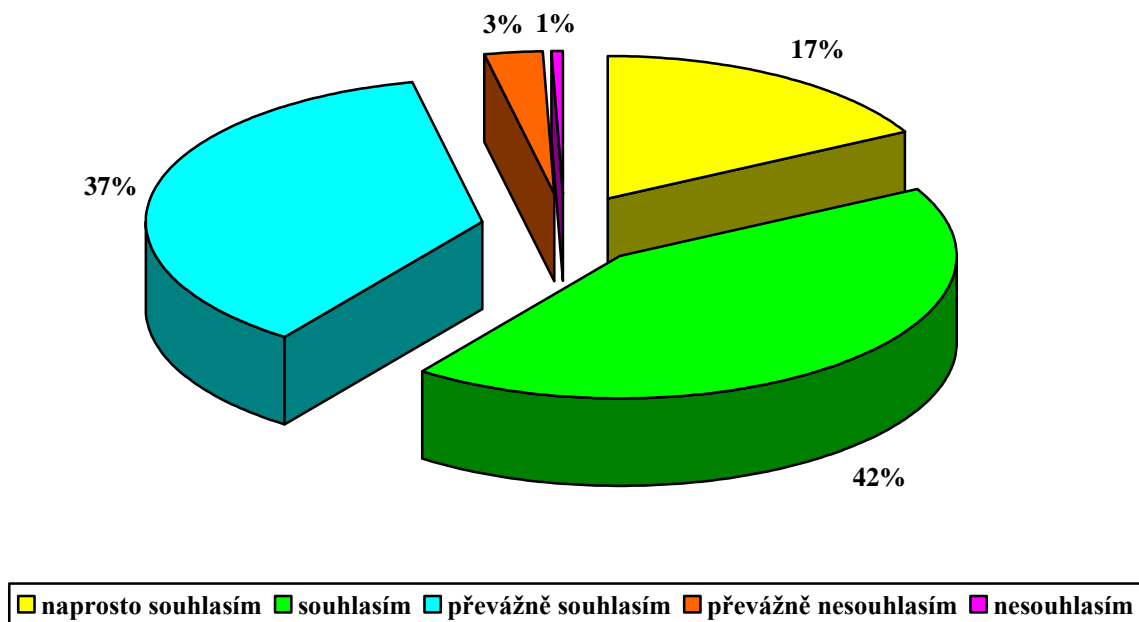
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na otázku, zda je v ČR dodržováno právo vyjadřovat své názory, odpovědělo 18 respondentů, že naprosto souhlasí, 59 respondentů s tvrzením souhlasilo, 75 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 22 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 3 respondenti nesouhlasili, a 3 respondenti na tvrzení odpověděli, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 151,066$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. V České republice jsou dodržována má práva na vzdělání

Graf 34 Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na vzdělání

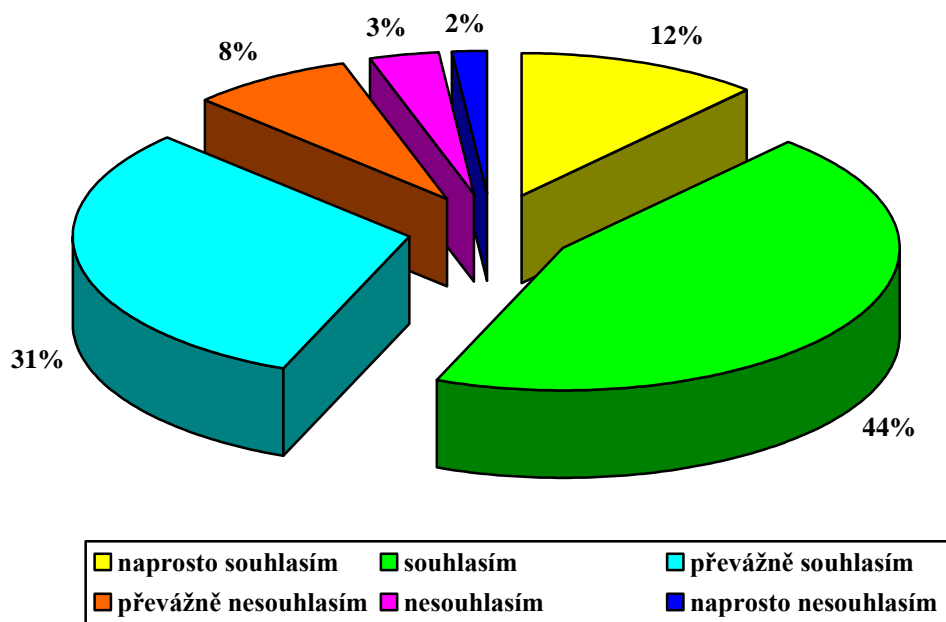
H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na otázku, zda je v ČR dodržováno právo na vzdělání, odpovědělo 31 respondentů, že naprosto souhlasí, 77 respondentů s tvrzením souhlasilo, 66 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 5 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 1 respondent nesouhlasil, a 0 respondentů na tvrzení odpovědělo, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 86,415$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(4)=9,488$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4)=9,488$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

21. V České republice jsou dodržována má práva na svobodnou volbu povolání

Graf 35 Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na svobodnou volbu povolání

H_0 : Mezi četnostmi respondentů nejsou statisticky významné rozdíly.

H_A : Mezi četnostmi respondentů jsou statisticky významné rozdíly.

Na otázku, zda je v ČR dodržováno právo na svobodnou volbu povolání, odpovědělo 21 respondentů, že naprosto souhlasí, 80 respondentů s tvrzením souhlasilo, 56 respondentů uvedlo, že s tvrzením převážně souhlasí. Ze záporných odpovědí 14 respondentů odpovědělo, že s tvrzením převážně nesouhlasí, 6 respondentů nesouhlasilo, a 3 respondenti na tvrzení odpověděli, že naprosto nesouhlasí.

Na základě vypočítané hodnoty testového kritéria $\chi^2 = 160,599$ s porovnáním kritické hodnoty $\chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, byla přijata alternativní hypotéza - $\chi^2 > \chi^2_{0,05}(5) = 11,070$, kdy můžeme konstatovat, že mezi získanými daty existuje statisticky významný rozdíl.

6 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

Uvedený výzkum měl za cíl zjistit, jaký postoj mají členové vietnamské komunity vůči majoritní společnosti. Jednotlivé otázky byly vybrány tak, aby odpověděli nejen na základní výzkumný problém, ale i na dílčí cíle.

Na základě vyhodnocených dat můžeme konstatovat, že výzkum mezi členy vietnamské komunity potvrdil, že členové vietnamské komunity mají kladný vztah k majoritní společnosti. Na tuto skutečnost byla zaměřena otázka č. 8, na kterou 127 respondentů označilo svůj postoj jednou ze dvou kladných odpovědí, zatímco záporné odpovědi využili jen dva respondenti.

Jedním z dílčích cílů bylo zjistit, jakou znalost mají členové vietnamské komunity. Z průzkumu vychází, že poměr respondentů, kteří mají znalost českého jazyka, je stejný jako poměr těch, kteří český jazyk neovládají, a to jak u respondentů mužů, tak i žen.

Dalším dílčím cílem bylo zjištění, jaký mají názor respondenti na chování majoritní společnosti ke členům vietnamské komunity. Na toto jsme se snažili nalézt odpověď v otázkách č. 9 a 15, která měla zjistit názor na pomoc státních orgánů v začlenění vietnamské komunity do společnosti. I zde můžeme konstatovat, že většinový názor je kladný, přestože zde můžeme vidět poměrně vysoké hodnoty u nerozhodnutých respondentů.

Zajímavou otázkou bylo, zda si dovedou členové vietnamské komunity představit svého partnera z majoritní společnosti. Zde bylo zajímavé, že velká část respondentů nedokázala uvést kladnou nebo zápornou odpověď. Přesto nejvíce respondentů uvedlo, že si dokáže představit jako svého partnera člena majoritní společnosti. Kladně odpovídali hlavně respondenti ovládající český jazyk, kteří jsou na území již delší dobu, stýkají se s členy majoritní společnosti v soukromí a mají přátele v majoritní společnosti.

V otázce, zda členové vietnamské komunity zažili rasově motivovaný útok, sice převážila záporná odpověď, avšak hodnotu kladných odpovědí můžeme označit jako varující signál, který může zásadním způsobem ovlivňovat postoje vietnamské komunity vůči majoritní společnosti. Z uvedených možností došlo nejčastěji ke slovnímu napadení, u ostatních možností byly hodnoty odpovědí ve stejné výši.

Co se týká zjištění, jakou dobu tráví respondenti denně při pracovní činnosti, tak zde se nám potvrdili všeobecně známé poznatky o vysokém pracovním nasazení členů vietnamské komunity. Skoro 2/3 respondentů denně pracují více než 9 hodin a z celkového počtu celých 20 % respondentů pracují déle než 12 hodin.

Míra spokojenosti členů vietnamské komunity na našem území se dá odvodit i od toho, kolik jich zvažuje v budoucnu návrat do domovské země. Z vyhodnocených odpovědí vyplývá, že počet členů vietnamské komunity, kteří zvažují trvalou reemigraci zpět do Vietnamu, je výrazně menší, než těch, kteří tuto možnost odmítají. Naprostá většina respondentů se vyslovila kladně v případě, že bude schváleno dvojím občanství, a přijala by vedle občanství Vietnamu i občanství České republiky.

V první tabulce otázky č. 21 byly u většiny tvrzení výrazně kladné hodnoty odpovědí, pouze u tvrzení, že většina Čechů je vůči cizincům tolerantní, se hodnoty kladných a záporných odpovědí přibližovaly.

V druhé tabulce, kde byli respondenti dotazováni na názor týkající se dodržování lidských práv v České republice, rovněž u všech možností výrazně převyšovali kladné názory nad zápornými.

Celkově lze tedy na základě zjištěných a vyhodnocených dat konstatovat, že stanovené cíle empirické části byly dosaženy. Můžeme tyto výsledky interpretovat tak, že většina respondentů má kladný vztah k majoritní společnosti.

V rámci výzkumu jsme dotazník původně chtěli nechat vyplnit co největším možným vzorkem respondentů, avšak při sběru dat jsme se setkali s neochotou členů vietnamské komunity. Ještě před zahájením dotazníkového šetření jsme oslovili i občanské sdružení Klub Hanoi, které sídlí v areálu SAPA, se žádostí o pomoc při proniknutí do vietnamské komunity. I zde jsme se však setkali s odmítnutím. Někteří členové vietnamské komunity byli ochotni dotazník vyplnit pouze za předpokladu, že provedeme v jejich obchodu nákup, což by samozřejmě neslo vysoké náklady.

6.1 Návrhy na opatření a doporučení

Na základě získaných dat ve výzkumné části máme za to, že vnímání pomoci od orgánů státní správy není takové, jaké by si obě strany představovali. Státní orgány musí zlepšit podmínky pro možné prohloubení integrace členů vietnamské komunity do majoritní společnosti. Jedním z možných doporučení je ustanovení vietnamské komunity jako národnostní menšiny. Přes výhrady ze strany Ministerstva vnitra ČR, týkajících se zvětšující se kriminality ze strany členů vietnamské komunity, by toto ustanovení mělo zlepšit vztahy mezi majoritní společností a vietnamskou komunitou. Státní orgány by tak mohli lépe spo-

lupracovat se zástupci vietnamské komunity na našem území, čímž by se zlepšila nejen komunikace mezi komunitou a státními orgány, ale rozhodně by to přispělo i lepší integraci. Nejdůležitějšími organizacemi v integraci cizinců jsou Ministerstvo vnitra ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Tím, že by vietnamská komunita byla přijata mezi ostatní národnostní menšiny, získala by nárok na získávání informací na úřadech v mateřském, tedy vietnamském jazyce.

Dalším možným aspektem, který by mohl přispět k snadnější integraci vietnamské komunity, by mohl být schválení zákona o dvojím občanství, avšak za předpokladu, že členové cizineckých komunit před udělením občanství České republiky složí jazykovou zkoušku z českého jazyka, jak je tomu nyní u cizinců žádajících o trvalý pobyt. Neboť ne všichni držitelé trvalého pobytu tuto zkoušku složili a udělovat občanství bez znalosti českého jazyka by bylo neuvážené.

ZÁVĚR

V této práci jsme se zabývali tématem postoje jedné z cizineckých komunit vůči majoritní společnosti. Vietnamskou komunitu jsme vybrali záměrně, neboť nejen že se jedná o třetí nejpočetnější komunitu migrantů na našem území, ale hlavně je tato komunita zcela specifická a prošla si za dobu své přítomnosti na našem území velkým vývojem. V současné době se navíc tato komunita dostává do popředí zájmu médií a tím i široké veřejnosti. Bohužel i vlivem multimediálních prostředků je dnes obraz této komunity spíše negativní a stejně negativně vnímá členy komunity i většina společnosti.

Cílem práce bylo nahlédnout na postoje vietnamské komunity vůči majoritní společnosti na našem území. Teoretická část měla čtenáře seznámit se základními údaji týkajícími se cizinců na území České republiky a blíže je seznámit s vietnamskou komunitou. Popisuje rozdíly obou kultur a také historii migrace vietnamské komunity na naše území. Rovněž popsala současnou situaci i v oblasti páchání trestné činnosti spojené s vietnamskou komunitou. Praktická část zkoumala postoje členů vietnamské komunity ve vztahu k majoritní společnosti. Tento průzkum jsme provedli, jelikož jsme cítili potřebu nejen znát postoje majoritní společnosti na migranty, ale hlavně názory této specifické komunity na její vztah k majoritní společnosti. Výsledky průzkumu přinesly některá fakta, o která se můžeme dále opírat. Bezesporu nejdůležitějším aspektem integrace cizinců do majoritní společnosti se zdá znalost jazyka země, kam se migranti chtějí integrovat. Bez znalosti jazyka nemá cizinec šanci se do majoritní společnosti integrovat, zvláště když jsou jazyky tak odlišné jako vietnamština a čeština. Stejně tak je důležité, aby stát a jeho orgány napomáhaly nejen migrantům lépe se začlenit do majoritní společnosti, ale na druhé straně i pomáhal majoritní většině ke snazšímu přijetí migrantů a vytvářel příznivé podmínky vzájemného soužití.

Prací bychom chtěli apelovat na zlepšení mezilidských vztahů, vzbudit zájem ke změně negativních postojů k vietnamské komunitě do podoby, kdy majoritní část obyvatel země bude považovat minoritní skupiny za inspiraci a kulturní obohacení. V současné době do asijských zemí, a tím i do Vietnamu, míří stále více našich občanů s cílem objevit novou kulturu, její historii a tradice, přitom stejné možnosti máme i na našem území, bohužel ve vlastní zemi nemáme schopnost nepřijímat stereotypní a předsudky zatížené vzorce chování. Většina členů majoritní společnosti, zvláště starší populace, nechce odstranit obavy z neznámého a nalézt cestu vzájemného porozumění.

Multikulturní společnost je celosvětový trend, kterému se ani my nemůžeme vyhnout, proto je potřeba nejen chtít po cizincích se přizpůsobovat majoritní společnosti, ale zároveň i do hloubky poznávat kulturu jednotlivých cizineckých komunit. Jedině tak dosáhneme integrace těchto skupin bez velkých sociálních ořesů. Pokud se sami nebudeme chovat k cizincům slušně, těžko můžeme chtít, aby se oni chovali slušně k nám.

„Pamatuj, že každý dobrý přítel byl někdy cizinec.“

anglické přísloví

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BROUČEK, Stanislav. *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR*, Praha: Etnologický ústav AVČR, 2003, 178 s. ISBN 80-86675-03-3
- BUDILOVÁ, Lenka a Tomáš HIRT (a kol.). *Policista v multikulturním prostředí (Informační manuál pro Policii ČR)*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2005, 86 s. ISBN 80-903510-1-8.
- ČESKO. *Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů*. Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273>.
- ČESKO. *Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2009: Foreigners in the Czech Republic 2009*. Praha: CSÚ, 2009, 239 s. ISBN 978-80-250-1993-1.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2010: Foreigners in the Czech Republic 2010*. Praha: CSÚ, 2010, 246 s. ISBN 978-80-250-2039-5.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2011: Foreigners in the Czech Republic 2011*. Praha: CSÚ, 2011, 224 s. ISBN 978-80-250-2139-2.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2012: Foreigners in the Czech Republic 2012*. Praha: CSÚ, 2012, 224 s. ISBN 978-80-250-2309-9.
- DRBOHLAV, Dušan (a kol.). *Migrace a (i)migranti v Česku. Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Praha: Sociologické nakladatelství, 2010, 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1
- DRBOHLAV, Marcel a David KUČERA. *Vietnamci v Čechách jak je známe i neznáme aneb (ne)zdravá konkurence*. Praha: PRIME SAFETY s.r.o., 2012, 130 s. ISBN 978-80-903906-4-5.
- HIRT, Tomáš (ed.). *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika (informační příručka Policie ČR)*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2010, 80 s. ISBN 978-80-7312-063-4.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007, 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010, 48 s. ISBN 978-80-85394-72-6.
- PRŮCHA, Jan. *Multikulturní výchova: teorie - praxe - výzkum*. Praha: ISV nakladatelství, 2001, 211 s. ISBN 80-85866-72-2.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana (ed.). *Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, 188 s. ISBN 80-7178-648-9.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana (ed.). *Výchova k toleranci a proti rasismu: sborník. Zdroje a formy rasismu a netolerance. Informace o národnostních menšinách. Hry a cvičení pro žáky a studenty*. Praha: Portál, 1998, 203 s. ISBN 80-7178-285-8.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana (ed.). *Výchova k toleranci a proti rasismu: multikulturní výchova v praxi*. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2008, 280 s. ISBN 978-80-7367-182-2.

INTERNETOVÉ ZDROJE

ČTK, Lidovky.cz. *V Praze-Libuši hrozí vznik české domobrany proti Vietnamcům*. Lidovky.cz [online]. 2010 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/v-praze-libusi-hrozi-vznik-ceske-domobrany-proti-vietnamcum-prv-/zpravy-domov.aspx?c=A100405_112852_ln_domov_tai

<http://www.iom.cz/>

<http://www.klubhanoi.cz/>

<http://www.mapy.cz/>

http://www.lidovky.cz/v-praze-libusi-hrozi-vznik-ceske-domobrany-proti-vietnamcum-prv-/zpravy-domov.aspx?c=A100405_112852_ln_domov_tai

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

atd.	A tak dále
ČKD	Českomoravská Kolben Daněk
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
č.	Číslo
€	Euro – měnová jednotka Evropské unie
EU	Evropská unie
H_0	Nulová hypotéza
H_A	Alternativní hypotéza
např.	Například
§	Paragraf
SAPA	Bývalý objekt Masokombinátu Písnice a drůbežářského podniku Libuš, v současné době nejvýznamnější centrum vietnamských imigrantů v Praze.
s.	Strana
Sb.	Sbírka zákonů
SRN	Spolková republika Německo
tzv.	Tak zvaně
USA	Spojené státy americké
VNM	Mezinárodní zkratka Vietnamské socialistické republiky, zkráceně Vietnam.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1	Letecký pohled na areál tržnice SAPA	33
Obr. 2	Letecký pohled na Pražskou tržnici	34
Obr. 3	Letecký pohled na tovární komplex v Praze 10 – Malešice	35

SEZNAM TABULEK

Tab. I	Přehled 5 států s nejvyšším počtem cizinců na území ČR	13
Tab. II	Počty cizinců VNM podle druhu pobytu a pohlaví za období 2007 – 2011	22
Tab. III	Občanství ČR získaná občany VNM	24
Tab. IV	Studenti VŠ cizinci – podíl občanů VNM	25
Tab. V	Přehled vyhoštění cizinců VNM za období 2005 – 2011	26
Tab. VI	Princip testu dobré schody chí-kvadrát	40
Tab. VII	Kritické hodnoty testového kritéria chí-kvadrát	42

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1	Poměr druhu pobytu občanů VNM v České republice za období 2007 – 2011	24
Graf 2	Přehled vyhoštěných cizinců VNM za období 2005 – 2011	27
Graf 3	Počet stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob VNM za období 2007 – 2011	29
Graf 4	Stratifikace respondentů dle pohlaví	43
Graf 5	Stratifikace respondentů podle věku	44
Graf 6	Dosažené vzdělání respondentů	45
Graf 7	Stratifikace podle účely pobytu respondentů na území České republiky	46
Graf 8	Stratifikace podle délky pobytu respondentů na území ČR	47
Graf 9	Vyhodnocení otázky č. 6	48
Graf 10	Vyhodnocení otázky č. 7	49
Graf 11	Vyhodnocení otázky č. 8	50
Graf 12	Vyhodnocení otázky č. 9	51
Graf 13	Vyhodnocení otázky č. 10	52
Graf 14	Vyhodnocení otázky č. 11	53
Graf 15	Vyhodnocení otázky č. 12	54
Graf 16	Vyhodnocení otázky č. 13	55
Graf 17	Vyhodnocení otázky č. 14	56
Graf 18	Vyhodnocení otázky č. 15	57
Graf 19	Vyhodnocení otázky č. 16	58
Graf 20	Vyhodnocení otázky č. 17	59
Graf 21	Vyhodnocení otázky č. 18	60
Graf 22	Vyhodnocení otázky č. 19	61
Graf 23	Vyhodnocení otázky č. 20	62
Graf 24	Vyhodnocení otázky č. 21 – tvrzení č. 1	63
Graf 25	Vyhodnocení otázky č. 21 – tvrzení č. 2	64
Graf 26	Vyhodnocení otázky č. 21 – tvrzení č. 3	65
Graf 27	Vyhodnocení otázky č. 21 – tvrzení č. 4	66
Graf 28	Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na důstojný život	67
Graf 29	Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na svobodu projevu	68
Graf 30	Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na náboženské vyznání	69
Graf 31	Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na svobodu pohybu a pobytu	70
Graf 32	Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na informace	71

Graf 33	Vyhodnocení otázky č. 21 – právo vyjadřovat své názory	72
Graf 34	Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na vzdělání	73
Graf 35	Vyhodnocení otázky č. 21 – právo na svobodnou volbu povolání	74

SEZNAM PŘÍLOH

P I Dotazník v českém jazyce

P II Dotazník ve vietnamském jazyce s doložkou soudního tlumočnicka

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK V ČESKÉM JAZYCE

Vážený respondente,

dovoluji si Vás požádat o vyplnění níže uvedeného dotazníku. Jsem studentem bakalářského kombinovaného studia oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jaký postoj má vietnamská komunita k majoritní většině. Dotazník je zcela anonymní a jeho vyplnění Vám zabere asi 20 minut.

Na následující otázky prosím odpovídejte zaškrtnutím pouze jedné odpovědi (není-li uvedeno jinak). ☒

1. Vaše pohlaví?

muž žena

2. Je Vám?

15 – 20 let 21 – 30 let 31 – 40 let 41 – 50 let 51 – více let

3. Jaké máte vzdělání?

základní vyučen středoškolské vyšší odborné vysokoškolské

4. Jaký je účel Vašeho pobytu na území České republiky?

- turistika
- studium
- zaměstnání
- podnikání – OSVČ
- žadatel o azyl
- sloučení rodiny
- trvalý pobyt
- rodinný příslušník občana EU nebo ČR
- jiný

5. Jak dlouho žijete na území České republiky?

0 – 2 roky 2 – 4 roky 4 – 6 let 6 – 10 let 10 – 15 let 15 – 20 let 20 – více let

6. Je Česká republika první evropskou zemí, ve které žijete?

ano ne

7. Jaké máte znalosti českého jazyka?

neumím vůbec částečně rozumím rozumím umím výborně

8. Jaký máte postoj k Čechům?

rozhodně kladný spíše kladný neutrální spíše negativní rozhodně negativní

9. Jste spokojený(á) s chováním Čechů vůči vietnamské komunitě?

rozhodně ano spíše ano nevím spíše ne rozhodně ne

10. Stýkáte se v soukromí osobně s Čechy?

ano ne

11. Máte přátele mezi Čechy?

ano ne

12. Dovede si představit, že by Vaším partnerem byl Čech/Češka?

ano nevím ne

13. Zažil(a) jste někdy Vy nebo někdo z Vašich blízkých rasově motivovaný útok?

ano ne

14. Pokud byla Vaše odpověď ano, o jaký rasově motivovaný útok se jednalo?

slovní napadení vyhrožování poškození věcí fyzické napadení

15. Snaží se podle Vás orgány státní moci pomáhat vietnamské komunitě v začlenění do společnosti?

rozhodně ano spíše ano nevím, nemám názor spíše ne rozhodně ne

16. Navštěvujete v České republice kulturní zařízení (kina, divadla, atd.)?

ano ne

17. Máte v České republice lepší životní podmínky než ve Vietnamu?

ano nevím ne

18. Pokud vykonáváte pracovní činnost, jaký čas při ní denně strávíte?

nepracuji 0 – 4 hodiny 5 – 8 hodin 9 – 12 hodin 13 – více hodin

19. Zvažujete v budoucnosti trvalý návrat do Vietnamu?

rozhodně ano spíše ano nevím, nemám názor spíše ne rozhodně ne

20. Pokud by byl schválen zákon o dvojím občanství, zvažoval(a) byste možnost mít občanství Vietnamu i České republiky?

rozhodně ano spíše ano nevím, nemám názor spíše ne rozhodně ne

21. V tabulkách odpovězte na uvedená tvrzení zaškrtnutím pole s Vaší odpovědí.

<i>Tvrzení</i>	<i>Naprosto souhlasím</i>	<i>Souhlasím</i>	<i>Převážně souhlasím</i>	<i>Převážně nesouhlasím</i>	<i>Nesouhlasím</i>	<i>Naprosto nesouhlasím</i>
Česká republika je demokratickou zemí						
Většina Čechů je vůči cizincům tolerantní						
V České republice se dodržují lidská práva						
V České republice platí svoboda vyznání						

V České republice jsou dodržována má práva na:

	<i>Naprosto souhlasím</i>	<i>Souhlasím</i>	<i>Převážně souhlasím</i>	<i>Převážně nesouhlasím</i>	<i>Nesouhlasím</i>	<i>Naprosto nesouhlasím</i>
Důstojný život						
Svobodu projevu						
Náboženské vyznání						
Svobodu pohybu a pobytu						
Právo na informace						
Právo vyjadřovat své názory						
Právo na vzdělání						
Právo na svobodnou volbu povolání						

Děkuji Vám za pozornost a za čas strávený při vyplnění dotazníku.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK VE VIETNAMSKÉM JAZYCE

Nhà tham luận thân mến,

Tôi mong bạn trả lời các câu hỏi trong bảng này. Tôi là sinh viên của trường đại học Tomáš Baťa ở Zlín, hiện đang học tại chức để lấy bằng cử nhân của khoa Giáo Dục Xã hội. Mục đích của bảng câu hỏi này, là để tìm hiểu xem quan điểm của cộng đồng Việt Nam đối với người dân bản xứ thế nào. Người tham luận không cần phải ký tên, thời gian mất khoảng 20 phút.

Xin đánh dấu „X“ vào những ô vuông cho những câu hỏi ở dưới đây, mỗi câu hỏi chỉ có 1 đáp án (nếu như không có cách trả lời khác).

1. Giới tính của bạn?

nam

nữ

2. bạn bao nhiêu tuổi?

15 – 20 tuổi

21 – 30 tuổi

31 – 40 tuổi

41 – 50 tuổi

51 tuổi – và hơn

3. Trình độ văn hóa của bạn?

phổ thông

học nghề

trung cấp

cao đẳng

đại học

4. Mục đích sống tại CH. Séc của bạn là gì?

 du lịch học làm thuê kinh doanh – Cá thể xin tị nạn đoàn tụ gia đình cư trú vĩnh viễn người thuộc gia đình công dân EU hoặc công dân Séc khác

5. Bạn sống ở CH. Séc bao lâu rồi?

0 – 2 năm

2 – 4 năm

4 – 6 năm

6 – 10 năm

10 – 15 năm

15 – 20 năm

20 – hơn

6. CH. Séc có phải là đất nước đầu tiên ở Châu Âu mà bạn sống không?

 đúng không

7. Bạn có biết tiếng Tiệp không?

Tôi không biết

biết một chút

biết đủ

biết rất giỏi

8. Quan điểm của bạn thế nào về người Séc?

Rất tốt

tốt

bình thường

xấu

rất xấu

9. Bạn có hài lòng với cách đối xử của người Tiệp đối với người Việt Nam không?
Rất hài lòng có không biết không Rất không hài lòng

10. Bạn có hay gặp riêng người Séc không?
 có không

11. Bạn có bạn bè là người Séc không?
 có không

12. Bạn có thể tưởng tượng nếu người yêu của bạn là người Séc sẽ thế nào không?
 có không biết không

13. Bạn hay người thân của bạn đã bao giờ bị tấn công bởi sự phân biệt chủng tộc chưa?
 đã từng chưa

14. Nếu câu trả lời của bạn là đã từng, thì bạn bị tấn công như thế nào?
Bằng lời bị uy hiếp làm hỏng đồ đạc bằng bạo lực

15. Theo bạn, các cơ quan thẩm quyền nhà nước có giúp đỡ công đồng Việt Nam hòa hợp vào xã hội ở đây hay không?
Chắc chắn có chắc là có không biết, không có ý kiến gì không chắc chắn không

16. Bạn có hay tới các cơ sở văn hóa ở CH. Séc Không (rạp chiếu bóng, nhà hát, v.v.)?
 có không

17. Điều kiện sống của bạn ở đây có tốt hơn ở Việt Nam không?
 có không biết không

18. Nếu bạn đi làm, thì hàng ngày bạn làm bao nhiêu tiếng?
Không đi làm 0 – 4 tiếng 5 – 8 tiếng 9 – 12 tiếng 13 tiếng – và hơn

19. Bạn có suy tính trong tương lai bạn sẽ quay về Việt Nam để sống không?
Chắc chắn có có không biết, không ý kiến không chắc chắn không

20. Nếu nhà nước đồng ý cho bạn có hai quốc tịch, bạn có muốn lấy cả quốc tịch Séc lẫn quốc tịch Việt Nam không?
Chắc chắn có chắc là có không biết chắc không chắc chắn không

21. Trong bảng, bạn hãy trả lời bằng cách đánh dấu vào ô với câu trả lời của bạn.

<i>Tvrzení</i>	<i>Hoàn toàn đồng ý</i>	<i>Đồng ý</i>	<i>Chắc là đồng ý</i>	<i>Chắc không đồng ý</i>	<i>Không đồng ý</i>	<i>Hoàn toàn không đồng ý</i>
C.H. Séc là đất nước dân chủ						
Đa số người Séc đối xử tốt với người nước ngoài						
Quyền con người ở C. H. Séc được đảm bảo						
Ở C. H. Séc được công nhận quyền tự do						

Ở C. H. Séc quyền lợi của tôi được đảm bảo:

	<i>Hoàn toàn đồng ý</i>	<i>Đồng ý</i>	<i>Chắc là đồng ý</i>	<i>Chắc không đồng ý</i>	<i>Không đồng ý</i>	<i>Hoàn toàn không đồng ý</i>
Cuộc sống được tôn trọng						
Tự do ngôn luận						
Tự do tôn giáo						
Tự do đi lại và cư trú						
Có quyền nắm bắt thông tin						
Quyền bày tỏ ý kiến riêng						
Quyền tự được đào tạo						
Tự do lựa chọn công việc						

Cảm ơn bạn đã dành thời gian và sự chú ý để trả lời những câu hỏi này.

Phu lục dịch: Là phiên dịch tiếng Séc-Việt được bổ nhiệm bởi tòa án tỉnh Českých Budějovicích,

ngày 13.07.2012 bởi quyết định số:1017/2012.Tôi khẳng định bản dịch này có nội dung trùng khớp với văn bản đính kèm. Tôi không chịu trách nhiệm nội dung văn bản gốc. Bản dịch này được vào sổ với số 05-0903/2013

Dịch tại Praha, ngày 09.03.2012

.....
Kỹ sư-Ing.Binh Smržová